

Årsberättelse

1889.

I. Stadsfullmäktige.

Af de ärenden, som under året af Stadsfullmäktige handlagts, torde följande här böra omnämnas:

a) Ärenden beträffande förvaltningen af stadens fasta gods.

Vid utarbetandet af den år 1887 fastställda förändringen af 1875 års stadsplan hade man visserligen, så vidt möjligt varit, sökt bibehålla redan bebygda tomter oförändrade; men man hade dock icke alldeles kunnat undvika att vid utläggningen af nya gator dels förändra gränserna för en del redan bebygda tomter, dels helt och hållet taga dem i anspråk för de nya gatorna. En sådan rubbning af redan bebygda tomter måste särskildt anläggandet af Smeds-, Fabriks-, Docks- och Repslagaregatorna föranleda. Ehuru samtliga dessa tomter voro arrendetomter, hvilka af staden upplåtits till bebyggande för obestämd tid eller så länge desamma icke voro erforderliga för allmänna eller stadens enskilda behof, med skyldighet för tomtinnehafvarne att, när sådant behof yppades, genast afträda tomterna till staden samt utan ersättning bortskaffa sina å dem belägna byggnader, hade Drätselkammaren ansett billigheten fordra att dylika tomtinnehafvare, hvilka sålunda i samhällets intresse utan egen förskyllan nödgades vika från hus och hem, erhöle något slags ersättning för bortskaffandet af sina byggnader, helst öfriga tomtinnehafvare, hvilka ej träffats af dylikt öde, ej blott fått bibehålla sina hus orubbade, utan äfven försatts i tillfälle att på jembörelsevis billiga vilkor till ego inlösa de tomter, å hvilka deras byggnader befunno sig. På grund häraf hade redan, enligt Drätselkammarens förslag ¹⁾, uti 1889 års utgiftsstat upptagits en förslagssumma af 50,000 mk. På framställning af Kammaren ²⁾ fattade Stadsfullmäktige nu ³⁾ i afseende å regleringen af ifrågavarande tomter följande beslut, nämligen beträffande arrendetomten:

Reglering af arrendetomterna vid Smeds-, Fabriks-, Docks- och Repslagaregatorna. — Ersättning för bortflyttade byggnader.

¹⁾ Se 1888 års berättelse pag. 34. — ²⁾ Drkns skrivv. N:o 266 af 28 dec. 1888 (Stfgs tryckta handl. N:o 6 för 1889). — ³⁾ Stfgs prot. den 26 febr. § 10.

N:o 1 vid Kaptensgatan: att innehafvarne af tomten, målaregesällsenkan H. K. Johansson jemte hennes minderåriga barn, äfvensom muraregesällen H. G. Ahlstedt, skulle medgifvas rättighet att, jemte erhållande i flyttningsbidrag för sina å berörda tomt uppförda hus, målaregesällsenkan Johansson och hennes barn 3,500 mk samt muraregesällen Ahlstedt 1,200 mk, gemensamt i samma förhållande, hvori de besuttit ifrågavarande arrendetomt, inlösa den nybildade tomten N:o 17 vid Smedsgatan i kvarteret N:o 123 efter det värde, som vid skeende uppskattning kunde blifva tomten åsatt, sedan Smedsgatan blifvit planerad samt med vatten- och aflopsledningar försedd; men att, i händelse vederbörande icke kunde eller ville begagna sig af omförmälda lösningsrätt, dem skulle tillerkännas såsom ersättning för bortflyttningen af deras å tomten uppförda hus, målaregesällsenkan Johansson och hennes barn 7,000 mk, samt muraregesällen Ahlstedt 2,400 mk; äfvensom att målaregesällsenkan Johansson och hennes barn skulle tillåtas att tills vidare å dess nuvarande plats inom Fabriksparken bibehålla deras berörda hus med skyldighet att till staden erlægga hälften af det för arrendetomten N:o 1 vid Kaptensgatan utfästa årliga arrende samt att inom sex månader efter från stadens sida skedd uppsägning undanskaffa ifrågavarande hus;

N:o 5 vid Fiskaregatan: att förra innehafvarne af tomten, arbetaren G. F. Blankman och sjömansenkan K. Lindström, skulle tillerkännas i ersättning för deras å tomten uppförda hus, Blankman 200 mk, under vilkor dock att huset undanskaffades innan den 1 maj 1889, samt Lindström 300 mark;

N:o 6 vid Fiskaregatan: att åt förre innehafvarne af hälften utaf tomten, enkan W. Törnroos och hennes barn, skulle tillerkännas i ersättning för undanskaffandet af det dem tillhöriga boningshus 200 mk, samt att innehafvarne af andra hälften utaf ifrågavarande tomt, varfstimmermannen E. Ekman och hans hustru, skulle berättigas att, emot erläggande till staden af hälften utaf den för tomten utgående årliga afgäld, intill deras resp. dödedagar bibehålla sina inom den nybildade fabriksTomten N:o 34 belägna hus, så vida staden icke ansåge sig behöfva för annat ändamål disponera öfver hela berörda fabriksTomt, i hvilket fall husen borde inom sex månader efter från stadens sida skedd uppsägning undanskaffas, hvarvid vederbörande för desamma egde tillgodonjuta en ersättning utaf 300 mk, som jemväl skulle till dem utbetalas, i händelse de sjelfmant innan den 15 juni 1889 undanskaffade husen;

N:ris 7 och 8 vid Fiskaregatan: att innehafvarne af dessa tomter, gårdsegaren W. Priganoff och enkan M. Westerholm, skulle medgifvas rättighet att gemensamt, till hälften hvardera, inlösa nybildade tomten N:o 36 vid Fabriks-gatan efter det värde, som vid skeende uppskattning kunde blifva tomten åsatt, utan rätt till ersättning för sina till följd af regleringen undanskaffade byggnader,

eller ock, i fall vederbörande icke kunde eller ville af omförmälda lösningsrätt sig begagna, att dem skulle tillerkännas i ersättning för undanskaffandet af åbyggnaderna 500 mk hvardera;

N:ris 9 och 10 vid Fiskaregatan: att berättiga innehafvarne af dessa tomter, fältskären F. W. Kother och sjöformannen A. Lindholm, att gemensamt, till hälften hvardera, inlösa den nybildade tomten N:o 38 vid Fabriksgatan efter det pris, som vid skeende värdering kunde blifva tomten åsatt; samt att, med godkännande af den utaf Kammaren verkställda utbetalningen af 200 mk åt fältskären Kother för flyttning af det honom tillhöriga boningshus till förberörda nya tomt, förkasta Kothers anhållan om flyttningsbidrag derutöfver, men deremot tillerkänna sjöformannen Lindholm i ersättning för det honom tillhöriga hus, som skulle undanskaffas, 100 mk, derest han icke ville eller kunde af ofvanberörda lösningsrätt sig begagna;

N:o 27 vid Båtsmansgatan: att förre innehafvarne af tomten, filaren D. O. Weckman och maskinisten K. F. Weckman, skulle i ersättning för det från tomten undanskaffade boningshus tillerkännas tillsammans 500 mk;

N:o 26 vid Båtsmansgatan: att innehafvarne af tomten, sjöformansenkan M. Sjöblom, afidne sjömanshusvaktmästaren C. J. Lindströms rättsinnehafvare samt arbetskarlen G. A. Lindström skulle medgifvas rätt att gemensamt med innehafvaren af arrendetomten N:o 31 vid sagde gata, de förra till en tredjedel och den sistnämde till två tredjedelar inlösa nästberörda utvidgade tomt, samt att arbetskarlen Lindström skulle tillerkännas i ersättning för flyttningen af det honom tillhöriga hus 200 mk;

N:o 34 vid Sjömansgatan: att innehafvarne af tomten, timmermannen A. Skutvik och fröken E. Stier, skulle beviljas rättighet att, jemte erhållande i flyttningsbidrag för sina åbyggnader, den förstnämde 300 mk och den senare 400 mk, gemensamt, till hälften hvardera, inlösa den återstående delen af sagda tomt, efter skeende värdering, eller att, i fall vederbörande icke skulle kunna eller vilja begagna sig af omförmälda lösningsrätt, dem skulle tillerkännas i ersättning för undanskaffandet af deras åbyggnader, timmermannen Skutvik 600 mk och fröken Stier 800 mark;

N:o 37 vid Sjömansgatan: att innehafvaren af den vestra hälften af tomten, fiskareenkan H. L. Friman, skulle berättigas att intill sin död å dess nuvarande plats bibehålla det henne tillhöriga hus, med skyldighet att intill dess ifrågavarande område förenas med Skeppsdockan till staden erlægga hälften af det för hela tomten utgående arrendet, derest enkan Friman icke föredroge att, emot erhållande af 800 mk i flyttningsersättning, innan den 15 juni 1889 undanskaffa huset och afträda tomtplatsen till stadens förfogande; samt att

innehafvaren af andra hälften af ifrågavarande tomt, fiskköpareenkan E. W. Blomqvist, skulle medgifvas rättighet att gemensamt med innehafvaren af arrendetomten N:o 10 vid Docksgatan, till en tredjedel, inlösa sistberörda tomt efter det värde, som vid skeende uppskattning kunde blifva tomtens åsatt, men att, i fall hon af omförmälda lösningsrätt icke kunde eller ville sig begagna, henne skulle tillerkännas i ersättning för det henne tillhöriga hus, hvilket i sådan händelse borde innan den 15 juni 1889 undanskaffas, 350 mark;

N:o 39 vid Wladimirsgatan: att innehafvaren af tomtens maskinisten E. Selin, skulle berättigas att gemensamt med innehafvaren af tomtens N:o 37 vid samma gata, till en tredjedel, inlösa sistsagda utvidgade tomt efter det värde, hvartill densamma vid skeende värdering kunde komma att uppskattas, emot erhållande derjemte i flyttningsbidrag för ett boningshus 4,000 mk och för ett uthus 300 mk, men att, i fall maskinisten Selin icke kunde eller ville af denna lösningsrätt sig begagna, honom skulle tillerkännas i ersättning för undanskaffandet af samtliga honom tillhöriga åbyggnader tillsammans 13,100 mk;

N:o 32 vid Andreaegatan: att innehafvarne af tomtens, formannen J. F. Grönlund och hyrkuskenkan E. G. Lundström skulle tillerkännas rättighet att gemensamt med innehafvaren af tomtens N:o 30 vid sagde gata, de förra till en tredjedel, inlösa sistsagda tomt efter det värde, som vid skeende uppskattning kunde varda densamma åsatt, emot erhållande derjemte i flyttningsbidrag för dem tillhöriga åbyggnader sammanlagdt 2,050 mk, men att, i fall vederbörande icke kunde eller ville af omförmälda lösningsrätt sig begagna, dem skulle tilldelas i ersättning för undanskaffandet af berörda åbyggnader tillsammans 5,300 mk;

N:o 33 vid Andreaegatan: att innehafvaren af tomtens, gårdsegaren G. W. Lindfors, skulle tilldelas i ersättning för undanskaffandet af de å tomtens befintliga åbyggnader tillsammans 8,000 mk; samt

N:o 2 vid Sandvikskajen: att byggmästaren G. Jansson och perukmakaren E. Wesander skulle medgifvas rättighet att gemensamt, Jansson till tre fjerdedelar och Wesander till en fjerdedel, inlösa den nyreglerade tomtens N:o 2 vid Sandvikskajen efter det värde, som vid skeende uppskattning kunde blifva tomtens åsatt, samt att byggmästaren Jansson, i händelse han icke ville af berörda lösningsrätt sig begagna, skulle tillerkännas i ersättning för de byggnader, hvilka det ålåg honom att för utläggningen af Repslagaregatan undanska ffa, tillsammans 1,400 mk.

Tillika beslöto Stadsfullmäktige: att samtliga ofvan nämnda ersättningar, uppgående till ett sammanlagdt belopp af 21,350 mk, eventuelt 42,750 mk, skulle utgå ur det anslag af 50,000 mk, som uti 1889 års utgiftsstat för än-

damålet anvisats, samt att dessa ersättningar och öfriga förmoner skulle vederbörande tillgodokomma sedan de undanskaffat sina åbyggnader samt under vilkor att de härvid stälde sig de af Drätselkammaren meddelade föreskrifter till efterrättelse.

I hvilken mon ofvan nämnde tomtinnehafvare begagnade sig af rätten att till ego inlösa nya tomter och till huru stor de togo i anspråk dem tillerkända ersättningar för bortskaffande af åbyggnader framgår af nedan intagna redogörelse för Drätselkammarens verksamhet.

Jemlikt Stadsfullmäktiges den 4 april 1876 i afseende å försäljning af arrendetomter gifna föreskrift inkom Drätselkammaren i början af året¹⁾ med förslag om försäljning under 1889 till resp. tomtinnehafvare af sexton stycken vid planerad samt med vatten- och aflopsledning försedd gata belägna, bebyggda arrendetomter, till de priser som vid föranstaltad värdering åsatts desamma samt med skyldighet för köparen att afbördas sig löseskillingen sist inom tio år med minst en tiondedel årligen och med tillägg hvarje gång af sex procents årlig ränta å det för tiden utestående kapitalet. Med anledning af att Stadsfullmäktige under föregående år med 20 % nedsatt de af Drätselkammaren efter försiggången värdering föreslagna löseskillingarne för de till inlösen då upplåtna tomterna²⁾, anhöllo innehafvarne af de flesta af nu ifrågavarande tomter³⁾ om enahanda nedsättning. Efter att i saken hafva infordrat Drätselkammarens yttrande⁴⁾ afböjde Stadsfullmäktige⁵⁾ den påyrkade nedsättningen och godkände de af Drätselkammaren föreslagna löseskillingarne.

På grund af nästnämnda allmänna föreskrift och med föranledande af Stadsfullmäktiges, vid bestämmandet af de ofvan omnämnda ersättningarna för bortskaffade åbyggnader, tillika gjorda anmodan, hemstälde Drätselkammaren under senare hälften af året⁶⁾ ännu om upplåtande till inlösen på enahanda vilkor af sjutton bebyggda arrendetomter, hvilka efter slutförandet af 1889 års arbeten kunde, såsom belägna vid planerade gator med vatten- och aflopsledning, till arrendatorerne försäljas, äfvensom af tre tillskottsmarker, hvilka på grund af senast fastställda stadsplan komme att förenas med äldre tomter. Jemväl denna framställning blef af Stadsfullmäktige bifallen⁷⁾. — Om de på grund af dessa beslut försålda tomters areal och försäljningspris meddelas uppgift längre fram i sammanhang med redogörelsen för öfriga af Drätselkammaren verkställda tomtförsäljningar.

¹⁾ Drkns skriv. N:o 19 af 4 jan. (Stfgs tryckta handl. N:o 2). — ²⁾ Se 1888 års berättelse pag. 2. — ³⁾ Stfgs prot. den 15 jan. § 8. — ⁴⁾ Drkns skriv. N:o 51 af 1 febr. (Stfgs tryckta handl. N:o 4). — ⁵⁾ Stfgs prot. den 12 febr. § 7. — ⁶⁾ Drkns skriv. N:o 173 af 30 aug. (Stfgs tryckta handl. N:o 22). — ⁷⁾ Stfgs prot. den 1 okt. § 2.

Försäljning af
tomterna N:o 11
vid Båtsmansga-
tan i qv. N:o 115,
N:o 59 vid Wla-
dimirsgatan och
N:o 52 vid Eriks-
gatan i qv. N:o
80, N:o 24 vid
Gräsviksgatan
och N:o 43 vid
Eriks-gatan i qv.
N:o 158 samt N:o
56 vid Wladi-
mirsgatan i qv.
N:o 175.

Derjemte tilläto Stadsfullmäktige, på särskilda framställningar af Drät-
selkammaren, vederbörande arrendatorer att inlösa ytterligare nedan upptagna
tomter, ehuru icke alla vid dem belägna gator ännu blifvit fullständigt pla-
nerade eller försedda med erforderliga ledningar:

landthushållaren G. A. Michelsson berättigades¹⁾ att på de för inlösen
af arrendetomter fastställda vilkor för ett pris af en mark per kvadratfot in-
lösa tomten n:o 11 vid Båtsmansgatan i qv. N:o 115;

studeranden J. Eichinger erhöill tillstånd²⁾ att på enahanda vilkor inlösa
tomten N:o 59 vid Wladimirsgatan och N:o 52 vid Eriksgatan i qv. N:o 80
samt N:o 24 vid Gräsviksgatan och N:o 43 vid Eriksgatan i qv. N:o 115 för
löseskillingar, beräknade efter åttatio penni per kvadratfot för tomten N:o 43
vid Eriksgatan samt efter åttatofem penni per kvadratfot för enhvar af de
öfriga tomterna;

ingeniören G. E. Berggren berättigades³⁾ att inlösa tomten N:o 56 vid
Wladimirsgatan i fabriksqvarteret N:o 175 för ett pris af femtio penni per
kvadratfot, hvilket pris skulle erläggas i den för fabriks-tomter i allmänhet
stadgade ordning, samt under vilkor i öfrigt att köparen i afseende å tomtens
bebyggande stälde sig till efferrättelse de föreskrifter, som voro eller fram-
deles kunde varda i stadens byggnadsordning fastställda beträffande fabriks-tom-
ters bebyggande äfvensom att köparen icke vore berättigad att fordra anlägg-
ning af vatten- och aflopsledning under angränsande gata tidigare än staden
eljes funne sådant för sig lämpligt.

Försäljning af
tomten N:o 25
vid Fabriksga-
tan i qv. N:o 123.

Oaktadt Drättselkammaren i stöd af § 12 i det för Kammaren fastställda
reglemente är berättigad att medels offentlig auktion, utan inhemtande af
Stadsfullmäktiges godkännande i hvarje särskildt fall, försälja staden tillhöriga
odisponerade tomter, utverkade Drättselkammaren af särskild anledning hos
Fullmäktige tillstånd⁴⁾ till försäljning af tomten N:o 25 vid Fabriksgatan i qv.
N:o 123 till Byggmästaren G. A. Lindström för ett pris af en mark femtio
penni per kvadratfot.

Efterskänkande
af löseskillingen
för Stadsmissio-
nens tomt N:o
29 vid Sjömans-
gatan i qv. N:o
114.

Med anledning af en utaf bestyrelsen för Stadsmissionen gjord anhållan⁵⁾
beslöto Stadsfullmäktige, oaktadt ett utaf Drättselkammaren i ämnet afgifvet
afstyrkande utlåtande⁶⁾, att⁷⁾, med erkännande i princip af de utaf Drättsel-
kammaren uttalade synpunkterna, dock bifalla till efterskänkande af den oguldna

¹⁾ Drkns skrivf. N:o 20 af 4 jan.; Stfgs prot. den 15 jan. § 9. — ²⁾ Drkns skrivf. N:o 83 af 29 mars; Stfgs prot. den 9 april § 9. — ³⁾ Drkns skrivf. N:o 53 af 8 febr.; Stfgs prot. den 12 febr. § 9. — ⁴⁾ Drkns skrivf. N:o 262 af 21 dec. 1888; Stfgs prot. den 15 jan. § 6. — ⁵⁾ Stfgs prot. den 30 april § 5. — ⁶⁾ Drkns skrivf. N:o 105 af 3 maj. — ⁷⁾ Stfgs prot. den 14 maj § 7.

löseskillingen för Stadsmissionens tomt N:o 29 vid Sjömansgatan i qv. N:o 114, utgörande 2,711 mark 91 penni.

På framställning af Drätselkammaren¹⁾ beslöto Stadsfullmäktige²⁾ bifalla till sådan reglering af den utaf universitetets astronomiska observatorium å Ulrikasborgsberget disponerade tomt, att nämnda tomt, hvilken enligt tomtboken innehade en areal af 49,000 qvadratfot, genom tillskott från stadens odisponerade mark ökades till en areal af 49,592 qvadratfot, motsvarande den ytvidd, som af observatoriet faktiskt innehafts. För denna tillökning beräknades ej någon ersättning.

Reglering af astronomiska observatoriets tomt.

Egaren af tomt N:o 1 vid Badhusgatan i qv. N:o 100, kaptenen Ver- ner Schatelowitz, hade genom Magistraten inlemnad anhållan om tillstånd till sådan förändring i dispositionsrättigheten till den för trädgårdsanläggning anslagna delen af nämnda tomt, att densamma kunde få till bebyggande användas, äfvensom om rättighet för honom att få till ego inlösa så stor del af de år 1881 arrendefritt till honom öfverlätna 2,200 qvadratfot öfverskottsmark invid sagda tomt, som icke vore för staden behöflig. Efter att i saken hafva infordrat Drätselkammarens utlåtande³⁾, afslogo Stadsfullmäktige⁴⁾ denna ansökan.

Afslagen ansökan om utvidgning af tomt N:o 1 vid Badhusgatan i qv. N:o 100.

Emedan Melkö holme, utgörande större delen af den mark, som underlydt Melkö benämnda $\frac{1}{3}$ af Bertas hemman N:o 2 i Drumsö by af Helsinges socken, från hvilket hemman staden åtnjuter grundröntan, exproprierats för finska kronans räkning för uppförande derstädes af försvarsanstalter, samt fråga dervid uppstått om lägenhetens igenläggande och afförande ur jordeboken, gjordes från Styrelsens sida hos Stadsfullmäktige förfrågan⁵⁾ om beskaffenheten af den godtgörelse, som från stadens sida äskades i vederlag för den sålunda frångående grundröntan. Efter att i saken hafva inhemtat Drätselkammarens utlåtande⁶⁾ beslöto Stadsfullmäktige⁷⁾ anhålla, det staden finge till sin disposition erhålla den återstående delen af lägenheten, hvilken bestod af följande holmar och klippor, nämligen:

Vederlag för expropriation af Melkö lägenhet.

Rysskår, utgörande i areal	19,94	tunnl.
Hundör och Hundörsbådan, utgörande i areal	6,28	”
Ormholmen	5,31	”
Tallholmen (delvis)	4,74	”
Ormholmsklubb	2,85	”
Rönnbusken	2,19	”
Långgrund	2,13	”
Drumsö hatten (delvis)	0,30	”

eller inalles 43,74 tunnln.

¹⁾ Drkns skrivf. N:o 153 af 21 juni. — ²⁾ Stfgs prot. den 10 sept. § 21. — ³⁾ Drkns skrivf. N:o 154 af 21 juni. — ⁴⁾ Stfgs prot. den 10 sept. § 22. — ⁵⁾ Stfgs prot. den 26 mars § 4. — ⁶⁾ Drkns skrivf. N:o 243 af 29 nov. — ⁷⁾ Stfgs prot. den 3 dec. § 6.

med dertill hörande fiskevatten. Svar å denna framställning fingo Stadsfullmäktige dock icke mottaga under året.

Utarrendering
af plantage å
Aspnäs.

På framställning af Drätselkammaren¹⁾ beslöto Stadsfullmäktige²⁾ bemyndiga Kammaren att för ytterligare fem års tid, räknadt från ingången af år 1889, såsom plantage utarrendera det på samma sätt derförinnan disponerade området af lägenheten N:o 28 *Aspnäs*, med undantag dervid af erforderlig mark för en tilltänkt siminrättning för den arbetande klassen äfvensom under förbehåll om rätt för staden att öfver plantagets mark inrätta en väg från chausséen till simstället.

Upplåtande af
tomtplats för
apotek å Berga.

Efter det Apotekaren N. Artemjeff af K. Senaten erhållit privilegium å anläggande och bedrivande af ett apotek inom Tölö förstad, beslöto Stadsfullmäktige, på Drätselkammarens förslag³⁾ bemyndiga Kammaren⁴⁾ att till apotekaren Artemjeff, i och för uppförande af en apoteksbyggnad, utarrendera en tomtplats invid vestra chausséen inom lägenheten N:o 62 *Berga*, med hvars innehafvare aftal i detta afseende träffats, intill utgången af år 1904 mot en årlig afgäld till stadskassan af 500 mark, under vilkor att området ej finge bebyggas med andra hus än den tilltänkta apoteksbyggnaden samt att nämnda byggnad vid arrendetidens utgång undanskaffades, utan att arrendatorn vore berättigad till någon ersättning dervid af staden och utan att han på denna sin eganderätt finge grunda någon företrädesrätt till inlösen af den tomt, hvarpå byggnaden komme att befinna sig, äfvensom att någon nedsättning uti den för villan Berga fastställda arrendeafgift härigenom icke egde rum samt att å tomten befintliga vägar icke afstängdes.

Nya bostadstomter
å Berghäll.
— Plats för
kyrka derstädes.

Sedan Stadsfullmäktiges utskott⁵⁾ för granskning af det utaf Drätselkammaren under år 1888 uppgjorda förslaget till upplåtande af nya bostadstomter i förstaden *Berghäll* afgifvit sitt betänkande i ämnet, beslöto Stadsfullmäktige⁶⁾ att godkänna den af Drätselkammaren verkställda indelningen af Berghäll endast så vidt den gälde kvarteret N:o 308, hvarför blott den del af ifrågavarande område, som fölle inom sistnämnda kvarter, finge omedelbart i mon af efterfrågan utgifvas till bebyggande; äfvensom att infordra Drätselkammarens utlåtande, huruvida den å planen angifna gata, som i Unionsgatans riktning komme att leda från nämnda gata öfver Berghäll, kunde bortlemnas eller icke och hvilka förändringar i de dervid belägna kvarterens disposition, som i förstnämnda händelse blefve erforderliga. Till Drätselkammarens ytt-
rande remitterades⁷⁾ jemväl en från pastorsembetet i svensk-finska församlingen

¹⁾ Se 1888 års berättelse pag. 65. — ²⁾ Stfgs prot. den 15 jan. § 7. — ³⁾ Drkns skrivf. N:o 121 af 24 maj. — ⁴⁾ Stfgs prot. den 28 maj § 3. — ⁵⁾ Se 1888 års berättelse pag. 9. — ⁶⁾ Stfgs prot. den 29 jan. § 19, den 26 febr. § 7 och den 12 mars § 10. — ⁷⁾ Stfgs prot. den 10 sept. § 33.

inkommen framställning om reserverande af plats å Berghäll för en ny kyrka. Drätselkammarens i anledning häraf afgifna utlåtande inkom ej under året. Emellertid biföllo Stadsfullmäktige Drätselkammarens framställningar om utarrendering af följande bostadstomter å Berghäll för jemväl angifna, å auktion erbjudna arrendeafgälder:

N:o.	G a t a.	Areal qv. fot.	Arrende <i>Frmy.</i>
17	Andra linien	14,734	475 ¹⁾
19	” ”	14,734	250 ²⁾
23	” ”	14,734	258 ³⁾
25	” ”	14,734	305 ⁴⁾
14	Tredje ”	16,541	321 ⁵⁾
18	” ”	14,628	183 ⁶⁾
20	” ”	14,628	360 ⁷⁾
22	” ”	14,628	183 ⁸⁾
24	” ”	14,628	234 ⁹⁾
26	” ”	14,628	278 ¹⁰⁾
6	Fjerde ”	14,800	211 ¹¹⁾
8	Femte ”	19,684	197 ¹²⁾
10	” ”	15,392	170 ¹³⁾

Med anledning af en hos Drätselkammaren gjord framställning beslöto Stadsfullmäktige, på Kammarens förslag¹⁴⁾, att upplagsplatserna N:o 1 och 2 å *Norra Blekholmen* skulle, med upphäfvande af de angående dessa platser gällande arrendeaftal, från den 1 januari 1890 i ett sammanhang på arrende upplåtas åt assessorn A. v. Alfthan intill utgången af år 1915 för inrättande och bedrivande af ett båtvarf med nödiga och tidsenliga sliper, skjul och verkstad, mot en årlig afgäld till staden under de första tio åren af 200 mk, under de följande tio åren af 350 mk och under den återstående tiden af 500 mk, samt under vilkor för öfrigt: att det sålunda upplåtna området borde för det uppgifna ändamålet användas, vid äfventyr att staden i annan händelse

Utarrendering af upplagsplatserna N:o 1 och 2 å *Norra Blekholmen* för båtvarf.

¹⁾ Drkns skrifv. N:o 228 af 16 nov. 1888, Stfgs prot. den 12 mars § 10. — ²⁾ Drkns skrifv. N:o 110 af 10 maj, Stfgs prot. den 14 maj § 8. — ³⁾ Drkns skrifv. N:o 172 af 30 aug., Stfgs prot. den 10 sept. § 25. — ⁴⁾ Drkns skrifv. N:o 166 af 26 juli, Stfgs prot. den 10 sept. § 38. — ⁵⁾ Drkns skrifv. N:o 174 af 6 sept., Stfgs prot. den 10 sept. § 39. — ⁶⁾ Drkns skrifv. N:o 110 af 10 maj, Stfgs prot. den 14 maj § 8. — ⁷⁾ Drkns skrifv. N:o 207 af 11 okt., Stfgs prot. den 29 okt. § 7. — ⁸⁾ Drkns skrifv. N:o 207 af 11 okt., Stfgs prot. den 29 okt. § 7. — ⁹⁾ Drkns skrifv. N:o 172 af 30 aug., Stfgs prot. den 10 sept. § 25. — ¹⁰⁾ Drkns skrifv. N:o 172 af 30 aug., Stfgs prot. den 10 sept. § 25. — ¹¹⁾ Drkns skrifv. N:o 50 af 1 febr., Stfgs prot. den 12 mars § 11. — ¹²⁾ Drkns skrifv. N:o 59 af 15 febr., Stfgs prot. den 12 mars § 11. — ¹³⁾ Drkns skrifv. N:o 87 af 5 april, Stfgs prot. den 9 april § 4. — ¹⁴⁾ Drkns skrifv. N:o 205 af 11 okt., Stfgs prot. den 29 okt. § 9.

kunde förklara arrendekontraktet förverkadt, äfvensom att Nyländska Jaktklubbens medlemmar tillförsäkrades fritt tillträde till området för besökande af sin å dess östra sida belägna simplats ända till utgången af år 1892.

Utarrendering
af Djurgårds-
villor.

På särskilda af Drätselkammaren derom gjorda framställningar beslöto Stadsfullmäktige bemyndiga Kammaren att för en tid af 50 år och på de för dessa lägenheter förut fastställda vilkor utarrendera följande *Djurgårdsvillor*, nämligen:

N:o 6 till Helsingfors Sjukhem ¹⁾	för en årsafgäld af 260 mk
” 7 ” föreningen „De blindes vänner ²⁾ ” ” ” ”	345 ”
” 10 ” Byggmästaren N. Michelsson ³⁾ ” ” ” ”	316 ”
” 11 ” Målaremästaren U. Palmu ³⁾ ” ” ” ”	315 ”
” 12 ” Byggmästaren N. Michelsson ⁴⁾ ” ” ” ”	150 ”
” 13 ” föreningen „De gamles vänner ⁵⁾ ” ” ” ”	285 ”

Af dessa villor uppläts N:o 7 för den arrendeavgift, som vid värdering åsatts densamma, de öfriga deremot för de afgifter, som erbjudits vid auktioner inför Drätselkammaren.

Förändring af
arrendevilkor
samt anlägg-
ningsplaner för
Djurgårdsvillor.

I afseende å de allmänna arrendevilkoren för djurgårdsvillorna beslöto Stadsfullmäktige⁶⁾, på framställning af ett utskott, som haft i uppdrag att yttra sig om en föreslagen ändring af den för djurgårdsvillan N:o 9 fastställda byggnads- och anläggningsplanen, att i de kontrakt, som framdeles komme att göras angående utarrendering af djurgårdsvillalotter, skyldigheten för arrendator att förse sitt område med hägnad af föreskrifven beskaffenhet skulle utbytas mot rättighet för arrendator att uppföra slik stängsel. — För öfrigt biföllo Stadsfullmäktige till särskilda framställningar från Drätselkammaren om ändring af de jemlikt den af Trädgårdsarkitekten K. Forsberg år 1865 för djurgårdsvillornas bebyggande och plantering uppgjorda plankartan, för villorna N:o 9⁷⁾, 10⁸⁾, 12⁹⁾ och 14¹⁰⁾ fastställda anläggningsplanerna, hvarjemte Fullmäktige, på Drätselkammarens framställning¹¹⁾, beslöto¹²⁾ bemyndiga Kammaren att, utan särskild hemställan till Stadsfullmäktige, bifalla till sådana mindre ändringar uti ifrågavarande plankarta, hvilka utan inverkan på den allmänna karaktären af

¹⁾ Drkns skrivf. N:o 139 af 14 juni, Stfgs prot. den 10 sept. § 17. — ²⁾ Drkns skrivf. N:o 245 af 29 nov., Stfgs prot. den 10 dec. § 3. — ³⁾ Drkns skrivf. N:o 261 af 21 dec. 1888, Stfgs prot. den 15 jan. § 5. — ⁴⁾ Drkns skrivf. N:o 63 af 1 mars, Stfgs prot. den 12 mars § 4. — ⁵⁾ Drkns skrivf. N:o 147 af 21 juni, Stfgs prot. den 10 sept. § 19. — ⁶⁾ Stfgs prot. den 12 febr. § 24. — ⁷⁾ Drkns skrivf. N:o 32 af 25 jan., Stfgs prot. den 12 febr. § 24. — ⁸⁾ Drkns skrivf. N:o 76 af 15 mars, Stfgs prot. den 26 mars § 8. — ⁹⁾ Drkns skrivf. N:o 63 af 1 mars, Stfgs prot. den 12 mars § 4. — ¹⁰⁾ Drkns skrivf. N:o 243 af 20 nov. 1888, Stfgs prot. den 29 jan. § 8. — ¹¹⁾ Drkns skrivf. N:o 76 af 15 mars. — ¹²⁾ Stfgs prot. den 26 mars § 8.

planen endast afse byggnadernas placering samt mindre afvikelser vid utläggandet af vägar och planteringar.

Den under år 1888 väckta¹⁾ frågan om dispositionen af den till Meilans hemman hörande *Fölisön* blef under året afgjord sålunda att Stadsfullmäktige efter att i saken hafva inhemtat utlåtande af ett utskott²⁾, beslöto³⁾: att, i syfte att å Fölisön inrätta en park, åt Drätselkammaren uppdraga att i vederbörlig ordning ansöka, det sagda holme måtte i administrativt och judicielt afseende från Helsinge socken öfverföras till Helsingfors stad; att emellertid och oberoende af denna ansökning, Drätselkammaren skulle å stadens vägnar, så fort sig göra lät, till Helsingfors utskänkningsaktiebolag utarrendera Fölisön på en tid af trettio år emot ett årligt arrende af 3,000 mk; samt att i arrendekontraktet, utom nyssnämnda och öfriga enligt gällande föreskrifter ingående förbehåll, borde såsom vilkor upptagas: *a)* att å holmen skulle af bolaget, på af detsamma föreslaget sätt anläggas och underhållas en allmän park, hvarest skulle anordnas en enklare servering af spis- och läskdrycker utan hvarje utskänkning af spritvaror, vin eller öl; *b)* att bolaget skulle tillförbindas att genom lämplig bevakning å holmen upprätthålla ordning och skick, vid äfven tytyr att, om bolaget bruste uti sin skyldighet härutinnan, det skulle af Drätselkammarens och Stadsfullmäktiges pröfning bero, huruvida arrenderättigheten borde anses förverkad eller icke; *c)* att holmen icke finge till andra än det afsedda ändamålet användas och sålunda icke af bolaget till någon del utarrenderas eller för enskildt behof disponeras; *d)* att bolaget borde sommartiden underhålla kommunikation mellan Fölisön och fastlandet, helst åtminstone framdeles genom anbringande af en enkel gångbro; samt *e)* att, i händelse bolaget skulle upplösas eller göra cession, kontraktet genast vore brutet samt holmen med alla derå gjorda anläggningar utan någon ersättning omedelbart skulle återfalla under stadens disposition.

Med anledning af en utaf arkitekten Jac. Ahrenberg hos Drätselkammaren gjord anhållan att få till bebyggande arrendera villalotten N:o 20 å *Humbleberg*, utgörande en af de genom den af Stadsfullmäktige den 10 oktober 1882 godkända förändrade indelningen af lägenheterna Råstad och Humleberg bildade lotter, hvilka jemlikt nämnda indelning ingå i de derstädes bildade och sedermera till slagtaremästaren J. F. Mangström utarrenderade plantagen, men hvilka staden förbehållit sig att få afsöndra från plantagen för att såsom villalotter utarrenderas åt hugade sökande, beslöto Stadsfullmäktige, på Drät-

Dispositionen af
Fölisön.

Utarrendering
af villalotten
N:o 20 å Humle-
berg.

¹⁾ Se 1888 års berättelse pag. 36. — ²⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 10. — ³⁾ Stfgs prot. den 29 jan. §§ 7 och 21 samt den 12 mars § 13.

selkammarens framställning¹⁾, bemyndiga Kammaren att till arkitekten Ahrenberg utarrendera ifrågavarande villalott på en tid af trettio år emot den af honom å auktion utfästa årliga arrendeafgälden af 229 mk samt för öfrigt på de för stadens bostadsvillor i allmänhet gällande arrendevilkor, äfvensom med förbehåll att den odlade delen af villalotten finge af arrendatorn tillträdas först sedan grödan för året derifrån blifvit af slagtaremästaren Mangström afbergad samt att det genom villalotten ledande afloppsdikey ej finge af arrendator rubbas och att staden skulle förbehållas tillträde till detsamma för dess rensning m. m.

Utfyllning af stränderna å Stora och Lilla Nätholmen samt å Sörnäs fabriksomt.

På framställning af Drätselkammaren²⁾ beslöto Stadsfullmäktige³⁾ tillåta arrendatorerne af staden underlydande lägenheterna N:o 91 och 92 *Stora och Lilla Nätholmen* jemte den s. k. *Sörnäs fabriksomt*, sågverksegaren C. H. Norrman och handlanden J. E. Francke, att i enlighet med en ingifven karta såväl med ribb och sågaffall påfylla de sankaställena af Sörnäs fabriksomt till jemnhöjd med det till nämnda område dragna jernvägsspåret, som ock att med likartadt material utfylla stränderna kring Nätholmarne till lika höjd med bron öfver sundet emellan Stora Nätholmen och fastlandet; dock med vilkor att utfyllningarna kring Nätholmarne icke utsträcktes utöfver de å kartan angifna områdena, att de anordnades så att fyllningsmaterialet icke kunde utflyta i hamnen och uppgrunda vattnet, samt att påbörjad utfyllning äfven fullbordades till faststald höjd, äfvensom att samtliga ifrågavarande fyllningar jemte ofvan omordade jernvägsspår vid arrendetidens utgång skulle tillfalla staden utan lösen.

Förlängning af arrendetiden för en del af Råholmen.

Emedan af den i Hummelviken belägna lägenheten N:o 133 *Råholmen* en del, hvilken underlyder staden direkt, var utarrenderad till handlanden N. T. Resvoy intill utgången af år 1890 mot ett årsarrende af 0,156 tunnor råg i grundränta och 50 mk i penningar, medan den återstående delen deraf, som underlyder staden tillhöriga Meilans hemman, af honom disponerades intill den 1 augusti 1893 mot en penningefärd af 10 mk, beslöto Stadsfullmäktige⁴⁾, på Drätselkammarens framställning, med anledning af arrendatorns anhållan om arrende-förlängning, att bemyndiga Drätselkammaren att på förut gällande vilkor förlänga arrendetiden för den del af holmen, hvartill legotiden skulle utlöpa med år 1890, intill den 1 augusti 1893, hvarigenom holmen framdeles kunde utarrenderas i ett sammanhang.

Utarrendering af området N:o 22 i Sörnäs.

Med anledning af Jernvägsstyrelsens hos stadsmyndigheterna gjorda för-

¹⁾ Drkns skrivf. N:o 177 af 13 sept., Stfgs prot. den 24 sept. § 5. — ²⁾ Drkns skrivf. N:o 25 af 11 jan. — ³⁾ Stfgs prot. den 12 febr. § 16. — ⁴⁾ Drkns skrivf. N:o 208 af 18 okt., Stfgs prot. den 29 okt. § 6.

frågan, huruvida och på hvilka vilkor staden vore villig att till statsjernvägarne besittning upplåta en plats inom området N:o 22 i Sörnäs, för uppförande derstädes af några för jernvägarne behof erforderliga byggnader, och emedan arrendetiden för hela det ifrågavarande området, som derförinnan varit upplåtet till upplagsplatser, utlöpte med årets utgång, beslöto Stadsfullmäktige¹⁾, på Drätselkammarens framställning, för ofvan antydda ändamål till statsjernvägarne upplåta ifrågavarande plats af 14,400 qvadratfots areal på femtio års arrende mot en årlig afgäld af 144 mk, äfvensom att bemyndiga Drätselkammaren att fortfarande, alternativt på fem eller tio år, genom auktion uthyra den öfriga delen af nästberörda område N:o 22 till fem upplagsplatser, i enlighet med angifven indelning, på de för stadens upplagsplatser i allmänhet gällande vilkor och med iakttagande af: att staden skulle förbehållas rätt att längs stranden draga eller låta draga jernvägsspår samt verkställa utfyllningar, utan annan ersättning härför än nedsättning i arrendeafgiften i förhållande till den arrendatorn frångångna marken, äfvensom med skyldighet för honom att bortskaffa virke m. m. från sådan plats inom åtta månader efter skedd uppsägning; att de vid upplagsplatserna befintliga landningsbryggor borde af arrendatorerna behörigen underhållas; samt att årsarrendet för upplagsplatserna ej finge fastställas lägre än en penni pr qvadratfot, eller sålunda till 362 mk för platsen N:o 1, 544 mk för N:o 2, 566 mk för N:o 3, 462 mk för N:o 4 och 477 mk för N:o 5.

Sedan Helsingfors utskänkningsaktiebolag vid ordinarie bolagsstämma beslutit anslå ett belopp af 36,000 mk till inrättande af en zoologisk trädgård i Helsingfors, hufvudsakligen afsedd att inrymma djur af i Finland eller närmast angränsande länder lefvande djurarter, hvilken anstalt såvidt möjligt skulle förläggas till Tölö park, samt bolagets styrelse med Finska Trädgårdsföreningen öfverenskommit om upplåtande af en del härför erforderlig mark, utaf det af föreningen i Tölö disponerade området, anhöll nämnda styrelse hos stadsmyndigheterna att ytterligare en del af den norr om Alppaviljongen vidtagande däliden och sluttningen på östra sidan derom, som disponerades af staden, skulle för ifrågavarande ändamål afgiftsfritt till bolaget upplåtas för en tid af förslagsvis trettio år. Stadsfullmäktige inhemtade yttrande i saken af Drätselkammaren, som, med påpekande af särskilda betänkligheter, hvilka talade mot den gjorda ansökningen, framhöll²⁾, hvilka förbehåll från stadens sida borde uppställas, i händelse Fullmäktige ansåge densamma böra bifallas; hvarpå Fullmäktige afslog ansökningen³⁾.

Afslagen ansökan om plats för zoologisk trädgård i Tölö.

¹⁾ Drkns skrivf. N:o 158 af 28 juni, Stfgs prot. den 10 sept. § 36. — ²⁾ Drkns skrivf. N:o 214 af 25 okt. (Stfgs tryckta handl. N:o 27). — ³⁾ Stfgs prot. den 5 nov. § 4 och den 19 nov. § 9.

Utarrendering
af Kaisaniemi
värdshus.

Emedan arrendetiden för Kaisaniemi värdshus jemte dermed förenad uteslutande rätt att inom Kaisaniemi park idka restaurationsrörelse utlöpte den 1 Oktober samt Kaisaniemi kägelsbansaktiebolag anhållit att vid den nya utarrenderingen af värdshuset åtgärd blefve vidtagen derhän att servering å den bolaget tillhöriga, i parken belägna kägelsbanan kunde ega rum oberoende af restaurationen å värdshuset, hemstälde Drätselkammaren¹⁾ om tillstånd till ett dylikt särskiljande samt föreslog att arrenderätten till värdshuset fortfarande för fem år skulle öfverlätas åt förre arrendatorn, restauratören G. A. Wickström, mot det af honom under sådana förhållanden erbjudna årliga arrendet af 3,500 mk, medan kägelsbansbolaget skulle berättigas att, efter behörigen utverkad tillstånd, å kägelsbanan handhafva servering mot en afgift till staden af 1,000 mk, eller samma belopp, hvarmed Wickström förbundit sig att öka sitt förenämnda anbud i händelse honom fortfarande beviljades uteslutande utskänkningsrätt. Med afböjande af den förra delen af Drätselkammarens förslag beslöto Stadsfullmäktige²⁾ att arrenderätten till Kaisaniemi värdshus jemte uteslutande rätt till servering inom parken skulle upplätas åt restauratören Wickström under fem års tid mot en årlig afgäld af 4,500 mk.

Jemlikt stadgandet i § 11 af hamnordningen derom, att bryggor, duc d'alber m. m. i stadens hamnar få anläggas endast med Stadsfullmäktiges bifall, fattade Fullmäktige i detta afseende följande beslut:

Utvidgning af
lastningsbrygga
i Sörnäs.

enligt Drätselkammarens tillstyrkan³⁾ beviljade Stadsfullmäktige⁴⁾ bolaget „The Finland Wood Company“ tillstånd att utvidga sin vid upplagsplatsen N:o 6 inom området N:o 21 i Sörnäs belägna lastningsbrygga med tvänne broar enligt ingifven ritning, dock med vilkor att bolaget förbunde sig att, i händelse sådant från stadens sida påyrkades, genast utan ersättning bortskaffa ifrågavarande broar, vid äfventyr att sådant eljes finge af staden på bolagets bekostnad verkställas;

Anläggning af
lastningsbrygga
i Gräsviken.

på framställning af Drätselkammaren⁵⁾ medgäfvos Stadsfullmäktige⁶⁾ egen af fabriksqvarteret N:o 174, handlanden J. Tallberg, tillstånd att i enlighet med inlemnad ritning anlägga en lastningsbrygga i Gräsviken med spår till nämnda fabriksqvarter, under vilkor: att spåret skulle så anordnas, att det komme att ligga i samma nivå, som den här utförda fyllningen, samt sålunda att det icke vore hinderligt för annan trafik; att då fyllningsarbeten här af staden framdeles komme att utföras, spåret skulle af handlanden Tallberg omläggas, om så befundes nödigt; att bron icke finge hindra verkstäl-

¹⁾ Drkns skrivf. N:o 179 af 20 sept. — ²⁾ Stfgs prot. den 24 sept. § 6. — ³⁾ Drkns skrivf. N:o 21 af 11 jan. — ⁴⁾ Stfgs prot. den 15 jan. § 10. — ⁵⁾ Drkns skrivf. N:o 64 af 1 mars. — ⁶⁾ Stfgs prot. den 12 mars § 5.

landet af utfyllning i sjön eller andra af staden tilltänkta anläggningar, samt att bron skulle af sin egare undanskaffas då platsen blefve behöflig för allmän trafik eller staden annars funne sådant nödigt; äfvensom att, om förenämnda af handlanden Tallberg härigenom åtagna förpligtelser icke komme att af honom fullgöras, det bristande finge af staden på hans bekostnad verkställas;

enligt Drätselkammarens förslag ¹⁾ beviljade Stadsfullmäktige ²⁾ första Nylands finska skarpskyttebataljon tillstånd att å dess kasernområde vid stranden af Norra hamnen låta uppföra en landningsbrygga enligt ingifven ritning, dock med den ändring deri att af de å ritningen upptagna brokistorna endast en komme i fråga, samt under förbehåll att den förändring af bryggan, som möjligen kunde föräledas af jernvägsspårs dragande längs stranden, utfördes på bataljonens bekostnad, äfvensom att bryggan i alla händelser, då staden funne sådant nödigt, genast på tillsägelse skulle undanskaffas, vid äfventyr att sådant eljes finge af staden på bataljonens bekostnad verkställas;

Anläggning af landningsbrygga för Nylands bataljons kasern.

med anledning af kommandörens för Sveaborgs krigshamn genom Guvernören i länet Stadsfullmäktige tillhandakomna meddelande om inrättandet af ett kolupplag på Skatudden samt uppförandet i och för upplaget af en ny trämolja bredvid den gamla lastningsbryggan derstädes beslöto Stadsfullmäktige ³⁾, på Drätselkammarens framställning, hos Guvernören anmäla, att från stadens sida intet hinder mötte utförandet af ifrågavarande arbeten; men enär påbörjandet af desamma syntes hafva skett utan kännedom om ofvan berörda stadgande i § 11 af den för staden fastställda hamnordning, skulle en erinran härom i förenämnda anmälan ingå.

Anläggning af lastningsbrygga för kol i Sveaborgs krigshamn.

Uti en genom Magistraten till Stadsfullmäktige öfversänd skrifvelse af den 16 november 1889 hade Jernvägsstyrelsen ej mindre anhållit om Fullmäktiges samtycke till att, i och för utvidgning af härvarande bangård, måtte få utfyllas en del af Tölö viken till den utsträckning en bifogad plankarta utvisade, än ock, med tillkännagifvande att statsjernvägarne, för en ifrågasatt förändrad anordning af bangården, hvartill förslag redan vore uppgjort, främdeles blefve i behof af staden tillhöriga tomten N:o 13 i kvarteret N:o 99 samt området mellan Gasverkets tomt i vester och statsjernvägarnes område i öster äfvensom en del af den till år 1898 utarrenderade villan Hagasund, förfrågat sig huruvida och på hvilka vilkor staden vore villig att, då sagda förslag komme att genomföras, till Jernvägsstyrelsen afstå dessa områden, den till villan Hagasund hörande marken dock först efter arrendetidens utgång;

Ifrågasatt utvidgning af statsjernvägarne bangård samt utfyllning af Tölövikens.

¹⁾ Drkns skrifv. N:o 82 af 29 mars. — ²⁾ Stfgs prot. den 9 april § 7. — ³⁾ Drkns skrifv. N:o 120 af 24 maj; Stfgs prot. den 28 maj § 6.

hvarjemte Jernvägsstyrelsen anhållit om upplysning för huru lång tid framåt det af staden betingade priset blefve gällande.

I sammanhang härmed påyrkade egarne af särskilda villor m. m. invid Tölö viken uti en genom Magistraten inlemnad skrift, att det begärda tillståndet till igenfyllande af en del utaf nämnda vik från stadens sida skulle medgifvas endast med förbehåll att statsjernvägarne i stället skulle uppmuddra återstoden af den inom jernvägsbanken belägna delen af viken till det djup som af Stadsfullmäktige kunde bestämmas. Angående båda dessa framställningar infortrade Stadsfullmäktige ¹⁾ Drätselkammarens utlåtande, hvilket dock icke hann afgifvas under året.

Tillstånd till
inrättande af
spårvägar.

Sedan den ingenjören D. Fraser tidigare beviljade koncessionen å anläggning af en hästjernväg i staden förfallit ²⁾, anhöll Omnibusaktiebolaget i Helsingfors om tillstånd att anlägga spårvägar i staden och dess omnejd. Denna anhållan remitterades af Stadsfullmäktige ³⁾ till utlåtande af Drätselkammaren, som efter försiggångna underhandlingar med delegerade för bolaget tillstyrkte bifall till ansökningen på de vilkor som ingingo uti ett af Kammaren uppgjort förslag ⁴⁾ till kontrakt. Detta förslag godkändes af Stadsfullmäktige ⁵⁾ med några mindre ändringar och sålunda erhöll bolaget tillstånd att anlägga och trafikera spårvägar i Helsingfors och å dess afhysta område på följande vilkor:

„§ 1. Bolaget berättigas att utföra följande linier: *a)* Linien N:o 1, begynnande, der vägen till Fattiggården afviker från vestra chausséen, samt sträckande sig utmed denna chaussée och vidare, efter bolagets val, antingen med anlöpande af jernvägstorget eller ock längs Östra Henriksgatan och Alexandersgatan eller Norra Esplanadgatan till en centralstation å Salutorget; — *b)* Linien N:o 2, begynnande nedan om backen, hvarå katolska kyrkan är uppförd, och sträckande sig utmed Badhusgatan öfver Strand- och Salutorgen till centralstationen å sistnämnda torg; — *c)* Linien N:o 3, begynnande utanför lutherska begravningsplatsen och sträckande sig antingen längs Albertsgatan eller med anlöpande af Sandvikstorget och Boulevardsgatan, utmed gator, dem bolaget för öfrigt väljer, till centralstationen å Salutorget; — *d)* Linien N:o 4, begynnande på östra chausséen nedanför backen utanför villan Necken och sträckande sig utmed denna chaussée, Långa bron och en del af Unionsgatan samt vidare, längs gator efter bolagets val, med anlöpande af Senatstorget, till centralstationen å Salutorget; — *e)* Linien N:o 5, sammanbindande linierna N:ris 2 och 3 och sträckande sig längs gator efter bolagets val, dock sålunda

¹⁾ Stfgs prot. den 10 dec. § 1. — ²⁾ Se 1888 års berättelse pag. 26. — ³⁾ Stfgs prot. den 8 okt. § 1. — ⁴⁾ Drkns skrivf. N:o 241 af 22 nov. (Stfgs tryckta handl. N:o 35) — ⁵⁾ Stfgs prot. den 10 dec. § 8.

att sjetta stadsdelen af densamma beröres. — Önskar bolaget för spårvägsnätets vidare utvidgning anlägga och trafikera äfven andra spårvägslinier, än de ofvan uppräknade, på så beskaffade gator och vägar inom stadens område, å hvilka terrängförhållandena det medgifva, bör Stadsfullmäktiges tillstånd härtill utverkas.

§ 2. Bolaget berättigas att under en tid af tjugu år, räknadt från dagen, då kontrakt derom emellan staden och bolaget afslutats, begagna förestående spårvägslinier i och för dermed afsedd trafik; kommande denna tid att förlängas med tio år, derest alla ofvannämnda eller andra af Stadsfullmäktige såsom motsvarande godkända linier blifvit utförda och till trafik upplåtna inom tjugu år från berörde dag.

§ 3. Beträffande spårvägarnes ändamål, konstruktion och utförande gälla följande villkor: *a)* Förevarande tillstånd att anlägga och trafikera spårvägar afser i främsta rummet personbefordran; bolaget likväl icke förbjudet att på de af detsamma anlagda spårvägar äfven befordra gods, såvidt det för personbefordran icke medför någon olägenhet. — *b)* Bolaget skall vid konstruktion af spårvägarna med dertill hörande vagnar iakttaga: 1:o att spårvägarna byggas efter den princip, att spårvagnarne vid möte med andra gatuvägar behålla spåret. I öfrigt få spårvägarna ej utgöra något hinder för andra vanliga gatuvägar att färdas öfver och längs spåren, med undantag af sådana, som äro enkom konstruerade för spårvägstrafik. Spårvägsskenornas öfre kant skall därför äfven ligga i gatans plan; 2:o att spårvägarna byggas „smal- och enkelspåriga“ med nödigt antal omfartsspår; 3:o att spår, som af annan kunna komma att nedläggas, skola få korsa bolagets spår i samma plan; 4:o att till drifkraft för vagnarne användas hästar eller mekanisk kraft, i hvilken sistnämnda händelse Stadsfullmäktige förbehålla sig att fastställa de närmare bestämmingar, som kunna finnas vara af behovet påkallade. — *c)* Bolaget är förbundet att till Stadsfullmäktiges granskning framlägga icke allenast fullständig planritning, upptagande spårens läge å respektive gator, omfartsspårens antal, längd och inbördes afstånd, utan äfven fullständiga ritningar och noggrann beskrifning öfver alla till sjelfva spåret hörande konstruktiva delar och inrättningar; och eger bolaget först efter Stadsfullmäktiges godkännande häraf skrida till utförande af spårvägarna. För ofvanbeskrifna granskning ega Stadsfullmäktige använda en tid af ända till två månader. — *d)* Arbetet skall utföras under inseende och kontroll af person eller myndighet, som af Stadsfullmäktige härtill utses, och är bolaget i anledning deraf skyldigt att minst en månad före arbetets påbörjande derom göra anmälan å stadens Drätselkammare. — *e)* Arbetet skall utföras på det sätt, som är minst

störande för den allmänna trafiken, och med största möjliga skyndsamhet, för hvilket ändamål de materialier, som erfordras såväl för den första anläggningen, som spårvägarnes framtida underhåll, skola, såvidt ske kan, vara så tillredda, att de kunna i mån af arbetets fortskridande framföras och användas, så att gator och platser, hvarest spårvägarne framgå, må i minsta måtto med upplag af materialier belamras. — *f*) De i denna § mom. *c* och *d* upptagna vilkor gälla äfven vid framdeles möjligen behöfliga väsentligare förändringar i spårvägsanläggningen.

§ 4. I afseende å spårvägarnes trafikering gälla följande vilkor: *a*) Spårvägarne må icke för allmän trafik öppnas, förrän de blifvit vederbörligen afsynade och godkända af person eller myndighet, som af Stadsfullmäktige dertill utses. — *b*) Trafiken underhålles af bolaget derefter oafbrutet i enlighet med af bolaget föreslagna och af stadens Magistrat minst hvarje halft år fastställda turlistor, första halfåret omfattande April till och med September månader, det andra halfåret årets öfriga månader. Vid turlistornas fastställande bör hänsyn tagas å ena sidan till den trafikerande publikens behof, och å den andra sidan till affärens rentabilitet, samt får bolaget icke åläggas att begynna rörelsen tidigare om morgnarne, än kl. 7, eller att fortfara dermed på aftnarne senare än till kl. 10, ej heller till tätare turer i liniernas hvardera riktningar än hvarje tjugonde minut. Bestämmandet af tider för extra turers företagande beror uteslutande på öfverenskommelse emellan bolaget och de trafikerande. — *c*) Bolaget är skyldigt att hålla spårvägarne med all deras materiel i godt och tidsenligt skick. För öfrigt är bolaget underkastadt alla på dess affär tillämpliga bestämmelser i nu gällande eller framdeles utfärdande polisordning. — *d*) Afgift för begagnandet af spårvagn erlägges enligt taxa, som bolaget är berättigadt att fastställa, dock med iakttagande af att för färd inom staden, från en punkt till en annan vid samma eller annan linie, må uppbäras högst tjugu penni under de första tio åren och högst femton penni under den återstående kontraktstiden samt för färd antingen utom staden, räknadt från vestra ändan af Lappviksgatan, Gasverket och Långa bron, eller för färd från staden utöfver sistnämnda punkter eller tvärtom högst tjugufem penni. — *e*) På bolagets anmälan eger Magistraten, efter Stadsfullmäktiges hörande, uppgöra förslag till spårvägsreglemente, innefattande föreskrifter angående ej mindre trafikpersonalen, hästar och materiel, än hvad allmänheten å sin sida eger iakttaga; tillkommande det Guvernören i länet att berörda förslag pröfva och fastställa. — *f*) Vid spårvägs trafikens omöjliggörande af snöhinder skyldigkännes bolaget att utbyta vagnarne mot andra lämpliga åkdon på medar, hvilka så regelbundet, som för-

hållandena medgifva, om äfven med längre mellantider, hållas i gång på samma linier, som för spårvägarne äro bestämda.

§ 5. Beträffande ändring, remont och renhållning af gator, chaussées, vägar, afloppskanaler och andra rörledningar gälla för bolaget följande föreskrifter: *a)* Bolaget vidkännes alla de kostnader, hvilka erfordras vid eller till följd af nedläggandet af spår och underlag, ehvad utgifterna förorsakats genom nödiga anordningar af terrängen, ändring eller fyllning af gata, gångbana, afloppskanaler, vatten- och gasledningar eller andra arbeten. — *b)* Bolaget bekostar och underhåller gatuläggningen, chausseringen och grusningen inom spårren och till en fots bredd på hvardera sidan utanför desamma med enahanda materialier, hvarmed gatan, chausséen eller vägen i öfrigt är lagd eller kommer att läggas; åliggande det bolaget derjemte att på sin bekostnad bättra den skada, som till följd af spårvägen kan uppkomma på gata, chaussée eller väg. Skall gata beläggas med nytt dyrbarare material, bekostas beläggningen emellan och invid spårren af den gatuunderhållet i allmänhet åligger. — *c)* Spårvägarne få ej utgöra hinder för ändring, omläggning eller reparation af allmän plats, gata, chaussée, väg, gas-, kloak- eller vattenledning, och må af sådana anledningar härrörande afbrott eller hinder i rörelsen å spårvägarne icke föranleda till några ersättningsanspråk. Bolaget är ock skyldigt att, om Stadsfullmäktige sådant yrka, utan godtgörelse flytta stadigvarande spårväg till annan gata eller plats, der sådant till följd af förändrad gatureglering eller dylik kommunal anordning anses nödigt. — *d)* Bolaget åligger att renhålla de i gatorna nedlagda skenorna. — *e)* Vid undanskaffande af snö från spårvägarne bör detta å gata, chaussée eller väg utsträckas så bredt och så utföras, att hvarken någon våda eller hinder för öfrig samfärdsel uppstår. Skulle likväl spårvägarne genom hopad snömassa blifva till hinder för öfrig samfärdsel, bör trafiken med vagnar på polisens tillsägelse afbrytas, till dess hindret upphört att ega rum.

§ 6. *a)* För hvarje dygn rörelsen å hela spårvägsnätet eller någon del deraf afbrytes och bolaget ej kan visa att sådant härrört af naturhinder eller annat olycksfall, som ej kan läggas bolaget till last, pliktar bolaget till stadskassan från 100 till 500 finska mark, efter Drätselkammarens pröfning. Eger dylikt afbrott rum, antingen trettio dagar i en fortsättning eller fyratio dagar under loppet af ett halft år, utan att Magistratens bifall dertill utverkats, är tillståndet till spårvägsanläggningen förverkadt. — *b)* Tillståndet till spårvägsanläggningen är jemväl förverkadt om bolaget icke inom två och ett halft år, efter det kontrakt med staden om spårvägsanläggningen avslutas, till regelbunden trafik upplåtit minst två af de i § 1 omnämnda linierna samt, inom fem

är efter det dessa linier upplåtits till trafik, ytterligare två af i samma § upptagna linier. — *c)* Åtnöjes bolaget icke med Drätselkammarens enligt mom. *a)* fattade beslut, är bolaget berättigadt att hänskjuta saken till pröfning och afgörande af en kompromiss af fem gode män. Af desse gode män utser bolaget tvenne och Stadsfullmäktige tvenne, hvarefter desse fyra välja den femte; skolande, derest någondera parten underlåter att utse gode män eller de fyra utsedda icke blifva om valet af den femte ense, till Helsingfors stads rådstufvurätts 1:sta afdelning öfverlemnas att fylla antalet. — *d)* Till säkerhet för möjligen till stadskassan förfallna plikter och för de kostnader, som antingen kunna uppkomma i följd deraf att bolaget icke ställer sig de i förevarande kontrakt ingående föreskrifter till efterrättelse, eller ock, i händelse tillståndet till spårvägsanläggningen förverkas eller företaget nedlägges och icke af annan med stadens begifvande öfvertages, kunna blifva erforderliga för iständsättande af gator och andra platser, skall bolaget, innan arbetet får vidtaga och sist inom nittio dagar efter det kontrakt om spårvägsanläggningen blifvit med bolaget afslutadt, vid äfventyr att tillståndet till anläggningen i annat fall förverkas, hos Drätselkammaren deponera i räntebärande papper, hvilka af Drätselkammaren godkännas, en summa motsvarande femtusent mark i finskt mynt. Denna deposition bör vid oförminskadt värdebelopp bibehållas och skall därför, i fall staden nödgats använda något deraf för pliktens betäckande eller arbetens verkställande, eller ock depositionen fallit i värde, bristen genast af bolaget på Drätselkammarens tillsägelse fyllas; och eger staden, der detta ej af bolaget fullgöres, hålla sig till bolagets öfriga tillhörigheter för beloppets fyllande. Först när staden icke vidare kan hafva något ersättningsanspråk emot bolaget, må bolaget återbekomma den deponerade säkerheten. Bolaget äger deremot tillgodonjuta de å säkerhetshandlingarne upplupna räntor. — *e)* Underlåter bolaget att med spårvägen eller dess materiel verkställa förändringar eller förbättringar eller i afseende å gatuläggningen eller gatuhållningen eller eljes utföra arbeten, hvilka det, enligt hvad ofvan sagts, åligger bolaget att fullgöra, eger staden låta på bolagets bekostnad sådant utföra.

§ 7. Den bolaget i förestående måtto medgifna rättigheten att anlägga och trafikera spårvägar får af bolaget öfverlåtas till lagligen bildadt bolag eller enskild person, som af Stadsfullmäktige godkännes.“

Vilkor för anläggning af elektrisk belysning.

Uti en genom Drätselkammaren inlemnad skrift hade agenten F. Wilén anhållit om Stadsfullmäktiges begifvande till en af honom tilltänkt anläggning af en centralbelysningsstation för levererande af elektriskt glöd- och båggljus till abonnenter för användning inom hus samt å gårdsplaner och byggnader, under uppgift, bland annat, att anläggningen till en början vore afsedd att

leverera ström för 1,500 glödlampor à 16 normalljus och 18 bågampor à 1,200 normalljus; att ledningarne blefve väl isolerade och af en genomskärning varierande från 0,80 till 15 millimeters kopparkärna samt vore afsedda att ledas på och öfver byggnader eller ock, der sådant påfordrades, å jernkolonner, hvilka skulle utföras så prydliga och solida att de kunde användas för framdeles möjligen tillkommande bågampor, samt, om sådant af vederbörande påyrkades, flyttas; att priset för glödlampor om 16 normalljus vore afsedt att utgöra 4,5 penni per lampa i timmen eller 45 mk per belysningsår om 1,000 timmar med rabatt för större antal lampor och priset för bågampor à 1,200 normalljus 300 mk per belysningsår af nämnda längd; äfvensom att sökanden vore villig att i fråga om förevarande belysningsanläggning underkasta sig alla de bestämmanden som af vederbörande framdeles komme att utfärdas. Kort derpå hade hofrådet D. J. Wadén anhållit om tillstånd att längs Esplanad-, Alexanders-, Unions-, Fabians- och Glogatorna uppställa gjutjernskolonner af närmare angifvet utseende, för att på dem upphänga ledningstrådar för elektriskt ljus ifrån sökandens i staden inrättade elektriska centralbelysningsanstalt. Med anledning af dessa ansökningar föreslog Drätselkammaren¹⁾ att Stadsfullmäktige måtte åt ett för ändamålet utsedt utskott af sakkunnige personer öfverlemna att föreslå de allmänna regler, som borde fastställas till iakttagande vid uppsättandet af elektriska ljusledningar, men att emellertid tillstånd till den af agenten Wilén tilltänkta anläggningen, så vidt å Stadsfullmäktiges pröfning ankom, d. v. s. beträffande tillstånd till dragande af elektriska kablar öfver eller längs stadens gator och öppna platser, måtte omedelbart beviljas mot skyldighet för sökanden ej mindre att underkasta sig de bestämningar i ämnet som af Stadsfullmäktige framdeles blefve fastställda, än att, om sådant från stadens sida påfordrades, omedelbart undanskaffa ledningstrådarne, äfvensom under förbehåll: att ledningstrådarne vore isolerade och att de före sin användning blefve undersökta och godkända liksom ock deras uppsättning och användning kontrollerade af en utaf staden utsedd elektrotekniker; att de i regeln borde föras genom kvarterens inre och emellan kvarteren på kortaste afstånd vinkelrätt öfver gatorna samt att afvikelse från denna regel finge ske endast med Drätselkammarens begifvande i hvarje särskildt fall; äfvensom att stolpar ej skulle ifrågakomma annorstädes än der dylika ej kunde undvaras och deras användande i hvarje fall göras beroende af Drätselkammarens pröfning. Denna framställning blef af Stadsfullmäktige bifallen²⁾ med vilkor att,

¹⁾ Drkns skrifv. N:o 165 af 19 juli (Stfgs tryckta handl. N:o 16 för 1890). — ²⁾ Stfgs prot. den 10 sept. §§ 28 och 41.

innan någon ledning finge upplåtas till begagnande, densamma borde godkännas antingen af Stadsingeniören eller en af Drätselkammaren utsedd elektrotekniker, äfvensom att möjliga kostnader härför komme att drabba sökanden. Det i anledning häraf tillsatta utskottets utlåtande kunde dock afgifvas först under påföljande år.

Utöfver de allmänna arbeten, för hvilka anslag beviljats i årets utgiftsstat och för hvilkas utförande närmare redogöres i berättelsen om Drätselkammarens och Byggnadskontorets verksamhet, vidtogo Stadsfullmäktige under året särskilda förfoganden beträffande dylika arbeten.

Uppförande af
brandverkshus.

Sedan nämligen det utskott, till hvars förnyade handläggning förstärkte Stadsfullmäktige under föregående år återremitterat¹⁾ frågan om uppförande af ett hus för stadens brandverk, afgifvit nytt betänkande i saken, hvori utskottet²⁾, med vidhållande af sin åsigt om husets uppförande enligt något reducerad plan utan utkikstorn, tillstyrkte beviljande för ändamålet af ett belopp af 200,000 mk, beslöto förstärkte Stadsfullmäktige³⁾ att det tillärnade huset skulle förses med utkikstorn samt uppdrogo åt Drätselkammaren att med ledning af den förefallna diskussionen låta uppgöra alternativa ritningar och kostnadsförslag. Efter det Drätselkammaren derpå utlätit sig i ämnet⁴⁾, beslöto förstärkte Stadsfullmäktige⁵⁾, på Kammarens tillstyrkan, att låta å södra brandtornets staden tillhöriga tomt invid Högbergsgatan uppföra ett brandverkshus i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af arkitekten Th. Höijer först uppgjorda och af Brandkommissionen förordade ritningarna, dock med sådan modifikation att i husets öfversta våning lokal blefve beredd jemväl för underbrandmästaren, äfvensom att för ändamålet anslå ett belopp af högst 294,000 mk; hvarjemte förstärkte Stadsfullmäktige uppdrogo åt ordinarie Fullmäktige att, i fall af behof, gå i författning om anskaffande af dertill behöfliga medel genom upptagande af lån på längre återbetalningstid än två år. Enligt detta beslut komme det tillärnade brandverkshuset att uppföras af sten med ett midtelparti i tre våningar och tvänne sidoflyglar i två våningar. Bottenvåningen skulle i midtelpartiet inrymma hufvudingångar och trappor till öfre våningarna, remontverkstad med slangtrumma och bassin för sköljning af slangar m. m., ångpannerum, vakt- och telegrafrum, bostad för en gift ordningsman samt kök och slöjdrum, sidoflyglarna åter stora redskapsrum för sprutor, rustvagnar m. m. Följande våning skulle i midtelpartiet innehålla rekreati-

¹⁾ Se 1888 års berättelse pag. 21. — ²⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 16. — ³⁾ Först. Stfgs prot. den 14 maj § 1. — ⁴⁾ Drkns skrivf. N:o 228 af 8 nov. (Stfgs tryckta handl. N:o 30). — ⁵⁾ Först. Stfgs prot. den 26 nov. § 1.

och läserum, bostäder för tvänne ordningsmän samt tvättrum och en större gymnastiksal, hvilken tillika finge tjena som matsal, äfvensom i sidoflyglarna logementer för 60 brandkonstaplar. I midtelpartiets öfversta våning skulle anordnas lokaler för båda brandmästarne, maskinist och sprutmästare. Öfver dessa våningar komme att resa sig ett utkikstorn, hvars öfversta plåtå komme att ligga 194 fot öfver hafvet samt deröfver en signalstång, försedd med en platform, hvilken komme att befinna sig 214 fot öfver hafvet. Förutom denna hufvudbyggnad skulle å tomten uppföras en uthusbyggnad, inrymmande stallrum för 12 hästar, lider för brandstegar och ved, tvättstuga, rum för stalldrängar samt latrin. — Beträffande de för brandverkshusets uppförande nödiga medlen beslöto ordinarie Stadsfullmäktige sedermera, på framställning af sitt budgetutskott¹⁾, att de skulle hopbringas genom lån på längre återbetalningstid än två år samt att stadfästelse å beslutet härom skulle i vederbörlig ordning ansökas. Summan intogs sedermera i utgiftsstaten för 1890.

För uppförande af ett folkskolehus å tomterna N:o 9, 11 och 13 vid fjerdje linien å Berghäll hade i årets utgiftsstat upptagits²⁾ ett eventuelt anslag af 80,000 mk. Sedan arkitekten Th. Höijer sedermera på uppdrag af Folkskoledirektionen och i samråd med densamma, uppgjort ritningar och kostnadsförslag för byggnaden, utvisande en kostnadssiffra af 93,400 mk, insände Drätselkammaren³⁾ dessa ritningar och kostnadsförslag till Stadsfullmäktige, under framhållande af att intet hinder mötte arbetets omedelbara utförande, enär möjliga tillskottsanslag kunde upptagas i följande års utgiftsstat. Stadsfullmäktige remitterade härpå ärendet till utlåtande af ett utskott⁴⁾, i öfverensstämmelse med hvars yttrande⁵⁾ Fullmäktige öfverlämnade åt Drätselkammaren att i samråd med Folkskoledirektionen låta rätta ritningarna enligt de gjorda anmärkningarna och att draga försorg om arbetets omedelbara utförande på entreprenad. För ändamålet anslogos de i årets budget upptagna 80,000 mk, men något tillskott upptogs ej i utgiftsförslaget för 1890. Enligt det sålunda fattade beslutet skulle huset uppföras i tvänne våningar, den nedre af sten och den öfre af trä, samt inrymma inalles sju skolsalar och tvänne större rekreations- och gymnastiksalor förutom rum för lärare, vaktmästarelokal m. m. Byggnaden skulle uppvärmas medels centralvärmeledning.

Folkskolehus å
Berghäll.

Efter det i utgiftsstaten för året upptagits⁶⁾ ett eventuelt anslag af 50,000 mk för ombyggnad af rådhusets östra flygel vid Katrinegatan, utgörande hälft-

Ombyggnad af
rådhuset.

¹⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 38 pag. 10; Stfgs prot. den 21 dec. § 6. — ²⁾ Se 1888 års berättelse pag. 32. — ³⁾ Drkns skrivv. N:o 103 af 3 maj. — ⁴⁾ Stfgs prot. den 7 maj § 4. — ⁵⁾ Stfgs prot. den 21 maj § 5. — ⁶⁾ Se 1888 års berättelse pag. 33.

ten af den approximativt beräknade kostnaden för arbetet, anhöll Drättselkammaren¹⁾, med hänsyn till de svårigheter, som voro förbundna med frågans lösning, om bemyndigande att, oberoende af huru ombyggnadsfrågan för öfrigt komme att utfalla, omedelbart låta verkställa några mindre arbeten i gårdsflygeln, hvarigenom här belägna, genom stadshäktets indragning lediga rum kunde anordnas till arkivrum för Drättselkontorets räkenskaper samt lokal för Fattigvårdsstyrelsen eller någon annan af stadens nämnder eller verk. Stadsfullmäktige biföllo²⁾ härtill och medgafvo att den till 4,000 mk beräknade kostnaden för dessa arbeten skulle påföras ofvan nämnda anslag. — Sedermera inkom³⁾ Drättselkammaren med förslag till den ifrågasatta ombyggnaden, enligt hvilket förslag förenämnda låga gårdsflygel skulle nedrivas och i stället, för en beräknad totalkostnad af 130,000 mk, uppföras en byggnad af samma höjd som den öfriga delen af rådhuset eller i tre våningar, inrymmande i nedersta våningen rum för polisinsättningen, i den mellersta för Magistraten jemte stadsfiskaler m. m. (hvaremot de af Magistraten nu disponerade rummen skulle anordnas till lokaler för Rådstufvurätten) samt i den öfversta för Helsevårds- och Inqvarteringsnämnderna. Med anledning af detta förslag framhöll Magistraten⁴⁾ hos Stadsfullmäktige, att detsamma vore i vissa afseenden mindre tillfredsställande, hvarför Magistraten till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlemnade ett nytt förslag till ombyggnad och disposition af lokalerna i rådhuset, enligt hvilket Magistraten skulle bibehålla sin förra lokal mot Senatstorget, men andra och tredje våningarna uti den ifrågasatta tillbyggnaden anordnas till lokaler för Rådstufvurätten samt öfversta våningen af huset för öfrigt användas till utvidgande af Drättselkammarens och Byggnadskontorets lokaler samt till lokal för Helsevårdsnämnden. Stadsfullmäktige beslöto⁵⁾ att, innan vidare i saken tillgjordes, inhemta Samfälta rådstufvurättens utlåtande angående de för Rådstufvurätten föreslagna lokalerna, men detta hann icke afgifvas under året. Emellertid upptogs⁶⁾, i enlighet med den ursprungliga planen för ombyggnaden, uti utgiftsförslaget för 1890 en summa af ytterligare 50,000 mk för ombyggnad af rådhuset.

Skjul å pack-
hustomten.

Med anledning af en utaf åtskillige bland stadens trafikanter hos Drättselkammaren gjord anhållan beslöto Stadsfullmäktige, på Kammarens fram-

1) Drkns skrifv. N:o 122 af 24 maj. — 2) Stfgs prot. den 28 maj § 4. — 3) Drkns skrifv. N:o 190 af 27 sept. (Stfgs tryckta handl. N:o 24). — 4) Magns skrifv. N:o 174 a 23 okt. (Stfgs tryckta handl. N:o 25). — 5) Stfgs prot. den 5 nov. § 2. — 6) Drkns skrifv. N:o 223 af 1 nov. (Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 35); Stfgs prot. den 21 dec. § 6 (Stfgs tryckta handl. N:o 39).

ställning, bevilja¹⁾ ett anslag af 2,000 mk för uppförande å packhustomten längs Södra Magasinsgatan af ett större skjul med plåttak för förvaring af oljefat, färgträd m. fl. dylika varor, hvilka kunna utom sjelfva packhuset förvaras.

På framställning af Brandkommissionen beviljade Stadsfullmäktige²⁾ för att bereda möjlighet till hastigare bistånd i händelse af eldsvåda inom den de tätt bebyggda villaområdena invid Östra chausséen, ett belopp af 1,000 mk för uppförande å villan Neckens mark af ett redskapslider för förvaring af några brandredskap, med hvilka arbetarne vid den å nämnda villa belägna mekaniska verkstaden förbundit sig att vid utbrytande eldsvåda rycka ut och påbörja släckningsarbetet, intill dess hjälp från staden hunne anlända.

Sedan Stadsfullmäktige vid behandling af årets utgiftsstat tillsatt³⁾ ett utskott för afgifvande af utlåtande angående särskilda förslag till förbättrande af stadens hamnförhållanden afgaf utskottet mot slutet af året ett preliminärt betänkande⁴⁾, i enlighet hvarmed Stadsfullmäktige beslöt⁵⁾:

att under år 1890 låta utföra ej mindre i Södra hamnen en förlängning af södra kajarmen i rät linie intill Magasinskajen, än ock i Norra hamnen såväl den från gamla kajen vertikalt utgående delen som den södra tvärrarmen af en derstädes planerad T-formig kaj, samt att för ändamålet anslå ett belopp af sammanlagdt 249,800 mk;

att jemväl under år 1890 låta uppköpa ett för staden tjenligt mudderverk samt därför anvisa ett belopp af 75,000 mk; samt

att anmoda Drätselkammaren att, efter att derförinnan, om så ansåges nödigt, hafva inhemtat utlåtande af fackmän, till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till de åtgärder, som för inköpet af mudderverket vore påkallade. Förenämnda kostnadssummor, hvilka Fullmäktige ansågo böra bestridas med de för försäljning af tomter inflytande medel, upptogos i utgiftsstaten för 1890.

För omläggning af en äldre afloppskanal under Unionsgatan mellan Alexanders- och Norra Esplanadgatorna enligt nyare system jemte partiel omläggning af stensättningen å gatan, hvilka arbeten Drätselkammaren på grund af yppad bristfällighet i kanalen sett sig nödsakad låta under sommaren ombesörja, beviljade Stadsfullmäktige⁶⁾, på Kammarens framställning, ett särskildt anslag af 1,044 mk 58 p.

Likaså beviljade Stadsfullmäktige⁷⁾ på Drätselkammarens förslag ett an-

1) Drkns skrivf. N:o 131 af 31 maj, Stfgs prot. den 4 juni § 3. — 2) Brandkommissionens skrivf. N:o 20 af 24 maj, Stfgs prot. den 4 juni § 4. — 3) Se 1888 års berättelse pag. 29. — 4) Stfgs tryckta handl. N:o 28. — 5) Stfgs prot. den 19 nov. § 5 och den 21 dec. § 6. — 6) Drkns skrivf. N:o 157 af 28 juni, Stfgs prot. den 10 sept. § 37. — 7) Drkns skrivf. N:o 142 af 14 juni, Stfgs prot. den 10 sept. § 18.

slag af 3,450 mk för anläggande af vattenledning under Andra linien å Berg-häll ifrån Östra chausséen till tomten N:o 15 i qv. N:o 307, i sammanhang med inrättandet af afloppskanal under nämnda gata, för hvilket arbete i årets budget var uppfördt ett belopp af 13,000 mk.

Vattenledning till nya logementsbyggnaden å fattiggården.

För införande af vattenledning i den under uppförande varande logementsbyggnaden för manliga hjon¹⁾ å stadens arbets- och fattiggård anslogo Stadsfullmäktige²⁾, på Drätselkammarens framställning, ett belopp af 700 mk.

Afslagen ansökan om inrättande af vattenpost.

Deremot afslogs³⁾, i enlighet med Drätselkammarens i ämnet afgifna utlåtande, en till Stadsfullmäktige inkommen ansökan från direktionen för Skärgårdstrafikaktiebolaget om inrättande på stadens bekostnad af en vattenpost å norra kajarmen i Södra hamnen för servering af vatten till ångbåtar, under det dock bolaget lemnades öppet att sjelft låta anlägga vattenposten samt att, mot förbindelse att ansvara för hela vattenförbrukningen, låta jemväl andra begagna densamma.

Afslagen anhållan om kostnadsfri vattenförbrukning.

Likaledes afslogs⁴⁾ bestyrelsens för „Sörnäs arbetarekök“ anhållan om rätt att från staden tillhöriga vattenposten å villaområdet Ås kostnadsfritt få afhemta det för köket behöfliga vattenförråd.

Åtgärder för förbättrande af gatubevatningen.

Sedan Stadsfullmäktige tidigare⁵⁾ till Drätselkammarens utlåtande remitterat frågan om åstadkommande af en mera ändamålsenlig spolning af de mera trafikerade gatorna i staden, hvilka derförinnan bevattnats genom brandverkets försorg, öfverlemnade Fullmäktige jemväl till Kammarens utlåtande en från Magistraten inkommen framställning i fråga om gårdsegarnes förpligtande att omedelbart före gatornas rensopning låta bevattna desamma, hvarvid Kammaren särskildt egde yttra sig angående de åtgärder som uti ifrågavarande hänseende borde vidtagas beträffande staden tillhöriga gatuandelar och öppna platser samt om de kostnader dessa åtgärder kunde komma att medföra. Med anmälan att sistnämnda ärende, såsom varande af mera omfattande natur, påkallade närmare utredning i särskilda afseenden, hvarför det icke omedelbart kunde af Drätselkammaren handläggas, föreslog Drätselkammaren⁶⁾ att, utöfver de tvänne vattenvagnar för gatuspolning, som med anslag i årets budget anskaffats, ytterligare tvänne vagnar skulle för ändamålet anskaffas; att Drätselkammaren skulle bemyndigas att tillsvidare å gator och chausséer⁷⁾, der sådant befanns nödigt, låta verkställa gatuspolning med användande af

¹⁾ Se 1888 års berättelse pag. 19. — ²⁾ Drkns skrifv. N:o 105 af 3 maj, Stfgs prot. den 7 maj § 2. — ³⁾ Drkns skrifv. N:o 90 af 5 april, Stfgs prot. den 9 april § 14. — ⁴⁾ Drkns skrifv. N:o 182 af 20 sept., Stfgs prot. den 15 okt. § 7. — ⁵⁾ Stfgs prot. den 2 maj 1888. — ⁶⁾ Stfgs prot. den 10 sept. § 40. — ⁷⁾ Drkns skrifv. N:o 249 af 6 dec. — ⁸⁾ Se Stfgs prot. den 28 maj § 2.

genom entreprenad legda hästar och körsvenner, samt att uti följande års utgiftsstat skulle för anskaffande af vagnarne upptagas ett anslag af 2,400 mk och för bekostande af spolningen 3,000 mk. Förslaget bifölls af Stadsfullmäktige¹⁾ och de begärda anslagen uppfördes i utgiftsstaten för 1890.

Det af Stadsfullmäktige under föregående år tillsatta utskott för granskning af den utaf Trädgårdsarkitekten S. Lindh i Stockholm uppgjorda planen för omreglering af Brunnsparken afgaf sitt betänkande, hvori utskottet föreslog²⁾ bl. a. att Stadsfullmäktige, med godkännande i hufvudsak af den uppgjorda planen, ville förordna att, innan vidare åtgärder till dess realiserande vidtoges, en fullständig dräneringsplan för marken vester om stora allén från restaurationslokalen nedåt hafvet skulle uppgöras och dränering samt fyllning till nödiga delar af samma mark utföras; att för nyssnämnda ändamål den i årets utgiftsstat för påbörjande af planteringar i Brunnsparken upptagna posten af 5,000 mk främst skulle användas; samt att de två å planen upptagna lekplanerna skulle förstöras och vardera göras rektangulära eller ännu hellre sammanslås till en enda plan af minst 200 fots längd och 160 fots bredd. Stadsfullmäktige beslöt³⁾ att emellertid remittera ärendet till Drätselkammaren, som egde deri infordra den nyutsedde Stadsträdgårdsmästarens utlåtande samt bl. a. afgifva kostnadsberäkning öfver de af utskottet föreslagna dräneringsarbetena. Emellertid upptogs jemväl uti utgiftsstaten för 1890 ett anslag af 5,000 mk för planteringar i Brunnsparken.

Ny plan för
Brunnsparken.

Med anledning af en utaf Direktionen för finska riddarhuset hos Drätselkammaren gjord förfrågan, huruvida och på hvilka vilkor staden kunde åtaga sig att, på sätt med andra planteringar inom stadens område egde rum, vårda och underhålla den framför riddarhuset belägna sqvären beslöt Stadsfullmäktige, på Drätselkammarens framställning⁴⁾, bemyndiga Kammaren att med bemälda direktions uppgöra aftal om underhåll af ifrågakvarande sqvär genom stadens försorg mot en ersättning till staden af 300 mk om året, hvilket aftal komme att gälla intill dess detsamma å någöndera sidan uppsades.

Öfvertagande af
Riddarhussqvärens
underhåll.

Likaså beslöt Stadsfullmäktige, på Drätselkammarens förslag⁵⁾, bemyndiga Kammaren att å stadens vägnar öfvertaga underhållet af trädplanteringarna å Boulevardsgatan, hvilka derförinnan ombesörjts af tomtegarne, att handhafvas i sammanhang med vården af stadens öfriga planteringar.

Öfvertagande af
underhållet af
trädplanterin-
garna å Boule-
vardsgatan.

I sammanhang med fastställandet af utgiftsstaten för följande år beslöt

1) Stfgs prot. den 10 dec. § 5. — 2) Stfgs prot. den 12 mars § 17 (Stfgs tryckta handl. N:o 15 för 1891). — 3) Drkns skriv. N:o 60 af 15 febr., Stfgs prot. den 26 febr. § 8. — 4) Drkns skriv. N:o 227 af 8 nov., Stfgs prot. den 3 dec. § 7.

Stadsfullmäktige efter vanligheten till utförande af särskilda allmänna arbeten, för hvilka nu återstår att redogöra.

Anläggning af
nytt sug- och
tryckrör för vat-
tenledningen.

Sålunda beslöto Stadsfullmäktige, på Drätselkammarens framställning¹⁾, att den utvidgning af vattenledningsverket, som, i syfte att tillgodose den ökade konsumtionen och skydda staden för vattenbrist, under året påbörjats²⁾ genom anskaffande af ångpumpverket och nedläggning af nytt tilloppsrör från tryckröret till staden, skulle fortsättas genom anläggandet af ett nytt sug- och tryckrör från Gammelstaden till Janssonska mossan, hvarifrån det näst nämnda nya tilloppsröret tager sin början. För det nya tryckröret, hvars åstadkommande ansågs nödvändigt såväl för att minska vattnets hastighet i rören och deraf följande friktionsmotstånd, som ock att säkerställa staden för vattentillförsel, för den händelse något fel skulle uppstå på det äldre tryckröret, fastställdes en storlek af 18 tum i diameter, hvarigenom detsamma blefve användbart äfven om pumpverket ytterligare komme att ökas med 100 hästkrafter; och på grund deraf upptogs i utgiftsstaten för 1890 ett anslag för ändamålet af 236,000 mk, hvilka medel påfördes det blifvande obligationslånet.

Kol- och ved-
plan för vatten-
ledningens ång-
pumpverk.

Emedan inrättandet af ångpumpverket påkallade anordnandet af lämplig plats för uppläggande af det bränsle, som verket förbrukar, upptogs i 1890 års utgiftsstat, enligt Drätselkammarens förslag³⁾, ett anslag af 7,100 mk för anordnande af en kol- och vedplan jemte landningsbrygga och spårväg i Gammelstaden.

Remont af äldre
pumpverket.

Då genom ångpumpverkets åstadkommande möjlighet beredts att företaga en genomgående remont af det äldre pumpverket, hvilket under sin trettonåriga verksamhet ej varit föremål för någon mera betydande reparation, uppfördes jemväl i 1890 års budget³⁾ ett anslag för ändamålet af 8,000 mk.

Anslaget för
vattenlednin-
gens ved, kol
m. m.

I följd af att det nya verket, eller eventuelt den tidigare uppställda provisoriska ångmotorn, sålunda måste under en längre tid hållas i gång, ökades anslaget för ved, kol, olja och trassel för 1890³⁾ till 11,000 mk.

Vattenlednings-
ingenjörens re-
seberättelse. —
Anordningar och
försök för för-
bättrad filtre-
ring.

Sedan Stadsfullmäktige i 1889 års budget beviljat⁴⁾ ett anslag af 2,000 mk såsom understöd åt stadens vattenledningsingenjör för företagande af en utrikesresa till inhemtande af kännedom om vattenledningsteknikens utveckling, sättet för debitering af konsumtionsavgifter m. m. samt Ingenjören C. Hausen efter verkställd resa härom afgifvit berättelse⁵⁾, upptogs enligt hans förslag,

¹⁾ Drkns skrivf. N:o 223 af 1 nov. (Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 33), Stfgs tryckta handl. N:o 38 pag. 7, Stfgs prot. den 21 dec. § 6. — ²⁾ Se 1888 års berättelse pag. 30. — ³⁾ Drkns skrivf. N:o 223 af 1 nov. (Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 31—32), Stfgs tryckta handl. N:o 38, Stfgs prot. den 21 dec. § 6. — ⁴⁾ Se 1888 års berättelse pag. 32. — ⁵⁾ Tryckt som bihang till Stfgs handl. för året.

på Drätselkammarens tillstyrkan¹⁾, uti 1890 års budget några anslag för särskilda anordningar och försök, i syfte att förbereda en bättre filtrering af vattenledningsvattnet, nämligen för fördelning af vattentilloppet till en filterafdelning på sex olika ställen 2,000 mk, för tre tryckregleringsapparater 2,000 mk samt för apparater till anställande af filtreringsförsök 600 mk.

För utvidgning af vattenledningens rörnät under förut reglerade gator anslogos¹⁾ uti 1890 års utgiftsstat endast följande belopp, nämligen för nedläggning af 6-tums rör under Annegatan mellan Boulevards- och Stora Robertsgatan i stället för 4-tums 4,900 mk, för nedläggning af 4-tums rör under Stenhuggaregatan från adr. n:o 4 till Stora Robertsgatan 730 mk samt för förbindning af rörsträngarne under särskilda gator, till förekommande af frysning, 6,100 mk.

Utvidgning af vattenledningens rörnät. — Regleringsarbeten.

Deremot upptogos särskilda anslag¹⁾ för utsträckande af vattenledningen under gator, hvilka enligt den af Förstärkte Stadsfullmäktige tidigare beslutna²⁾ planen för regleringsarbeten till genomförande af 1887 års stadsplan, under följande år komme att beläggas med arbete, nämligen under:

Fabriksgatan från Badhusgatan till utförd vattenledning under

N:o 30	<i>Fmk</i>	53,400.
Rådmansgatan från Park- till Fabriksgatan	”	8,900.
Petersgatan från Rådmansgatan till Jungfrustigen	”	9,900.
Gengatan från Kristians- till Nikolaigatan	”	10,900.
Nikolaigatan från Gengatan till Elisabetsgatan	”	1,940.
äfvensom för utförande af vattenledning under särskilda gator i		
den nyanlagda förstaden Berghäll, nämligen under:		
Andra linien från n:o 19 till n:o 13	”	3,600.
Tvärgatan C från n:o 18 till n:o 13	”	2,700.
Tvärgatan A till n:o 10 vid Femte linien	”	4,900.
Quarteret n:o 312 från tvärgatan A till Tredje linien	”	4,200.

Summa *Fmk* 100,440.

Samtliga anslag för utvidgning af rörnätet liksom ock det för anordnande af kol- och vedplan påfördes det nya obligationslånet.

För öfrigt ökades vattenledningens utgiftsstat för 1890 derigenom att aflöningen för vattenledningsingenjören, hvaraf hälften förut varit upptagen på Byggnadskontorets stat, numera, med anledning af att hans verksamhet helt och hållet togs i anspråk för vattenledningen, påfördes vattenledningens stat,

Anslagen för vattenledningens förvaltning, drift m. m.

¹⁾ Drkns skrivf. N:o 223 af 1 nov. (Stfgs tryckta handl. n:o 34 pag. 33), Stfgs prot. den 21 dec. § 6. — ²⁾ Se 1888 års berättelse pag. 21.

äfvensom att särskilda utgiftsposter tillkommo för putsare, eldare m. m. Medan sålunda anslaget i 1889 års stat för förvaltning, drift och underhåll upptagits med 45,740 mk, uppfördes i följd häraf, och på grund af de tidigare omnämnda förökningarna af anslagen för remont, för ved samt för särskilda filtreringsapparater m. m., i 1890 års budget anslaget för förvaltning och drift med 33,480 mk samt för underhåll och remont med 34,900 mk eller inalles 68,380 mk.

Remont af desinfektionshuset. Förutom de tidigare omnämnda anslagen för brandverkshus och för ombyggnad af rådhuset beviljade Stadsfullmäktige¹⁾ i 1890 års utgiftsstat för — Förberedelser stadens byggnader och lägenheter, utöfver det öfliga remontanslaget, för inredning och remont i desinfektionshuset 2,350 mk, för undersökning af plats för — Plank vid och ritningar till nya saluhallar å Jernvägs- och Sandvikstorgen 4,000 mk²⁾, Folkskolegatan. — Simhus vid till uthus för badhuset i Brunnsparken 1,000 mk, för plank kring den för Brobergskajen. brandverkets behof reserverade tomten n:o 3 vid Folkskolegatan 900 mk samt för nytt simhus vid Brobergskajen 7,360 mk.

Nubbstensbeläggning å Norra Esplanadgatan. — Omläggning af Salutorget. — Öfriga omläggningssamt planerings- och nyläggningensarbeten. Sedan Drätselkammaren under år 1888, för åstadkommande af en bättre beläggning å den starkt trafikerade Norra Esplanadgatan, underhandlat med egarne af tomter vid nämnda gata om hela gatans beläggande med nubbsten, samt i utgiftsförslaget för 1889 förordat upptagande af anslag för omläggning af stadens andel i gatan med nämnda material, men förslaget härom af Stadsfullmäktige afböjts, förnämligast af farhåga för att grunden fortfarande vore utsatt för sättning, hade Drätselkammaren i budgetförslaget för 1890 återupptagit förslaget³⁾. Derjemte hade Drätselkammaren föreslagit omläggning af Salutorget mellan Unionsgatan och Sofiegatan med korsgångar af nubbsten äfvensom nubbstensbeläggning å den starkt trafikerade delen af Östra Henriksgatan utanför gasverket, som derförinnan blott varit makadamiserad. Dessa förslag godkändes af Stadsfullmäktige, som derjemte på Kammarens förslag biföllo⁴⁾ till upptagande af anslag såväl för omläggning som planering och nyläggning af särskilda andra gatuandelar i den äldre delen af staden, samt sålunda beviljade för:

Omläggning af:

trottoir längs Lappviksgatan och dess förseende med föreskrifven gångbana *Sm.* 5,980.

¹⁾ Drkns skrifv. N:o 223 af 1 nov. (Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 35), Stfgs prot. den 21 dec. § 6. — ²⁾ Drkns skrifv. N:o 199 af 4 okt. (Stfgs tryckta handl. N:o 23), Stfgs prot. den 29 okt. § 1. — ³⁾ Drkns skrifv. N:o 223 af 1 nov. (Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 36). — ⁴⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 17 och N:o 38 pag. 6, Stfgs prot. den 21 dec. § 6.

Östra Henriksgatan, körbanan mellan Alexanders- och Norra Esplanadgatorna	<i>Smk.</i>	1,140.
Östra Henriksgatan från Gasverksgatan till Gasverkstomtens nordvestra hörn (med nubbssten)	”	8,380.
Norra Esplanadgatan mellan Unions- och Mikaelsgatorna (med d:o)	”	21,300.
Estnäs-gatan, trottoir utanför brandtornstomten	”	790.
Salutorget jemte Unionsgatan mellan Esplanadgatorna	”	39,100.
Nyläggning af:		
Röddäldsgatan, mellan Kasern- och Högbergsgatorna	”	2,990.
Fredriksgatan mellan Sjömans- och Skarpskyttegatorna	”	2,810.
Eriksgatan utanför odisponerade tomten n:o 41	”	1,270.
Kampgatan mellan Anne- och Fredriksgatorna jemte nedfart till exercisplanen	”	6,480.
Fredriksgatan mellan Kamp- och Folkskolegatan	”	2,610.
Annegatan från adr. n:o 34 till Kampgatan	”	870.
Styrmansgatan mellan Rödbergs- och Sjömansgatorna samt utanför odisponerade n:o 6	”	2,430.
Sandvikstorget jemte planering (en del)	”	10,000.
Planering af:		
Jägaregatan, kompletteringsarbeten	”	1,440.
		eller inalles <i>Smk.</i> 107,590.

Derjemte beslöts¹⁾ till utförande under 1890 återstående tredjedelen af de regleringsarbeten till genomförande af 1887 års stadsplan, för hvilka Förstärkte Stadsfullmäktige den 20 Mars 1888 beviljat nödiga medel. Sålunda upptogos¹⁾ anslag för följande planeringsarbeten, nämligen för Badhusgatans utvidgning till 60 fots bredd från Vestra kajen till

platsen utanför Skeppsvarfvvet	<i>Smk.</i>	107,000.
Expropriationer för d:o	”	70,240.
Skepparegatan från Smeds- till Fabriksgatan	”	20,000.
Fabriksgatan från Smeds- till Ulrikasgatan	”	111,600.
Rådmansgatan från Park- till Fabriksgatan	”	3,500.
Petersgatan från Rådmansgatan till Jungfrustigen	”	9,000.
Gengatan från Nikolai- till Kristiansgatan	”	3,900.
		eller inalles <i>Smk.</i> 325,240.

Förutom vanligt underhållsanslag upptogos²⁾ för kanaler och afloppsskanaler under år 1890 följande anslag:

¹⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 34 pagg. 39 och 51, Stfgs prot. den 21 dec. § 6. — ²⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 34 pagg. 40 och 52, Stfgs prot. den 21 dec. § 6.

Ombyggnad af afloppsskanalen under Riddaregatan från adr. n:o 9 till Kyrkogatan	<i>Tmf.</i>	780.
Höjning af kloaken under Alexanders-, Glo- och Norra Esplanad- gatorna från n:o 42 vid Alexandersgatan till Fabiansgatan	„	10,820.
Anläggning af kanaler under:		
Unionsgatan från adress n:o 18 till Södra Magasinsgatan	„	1,010.
Gasverksgatan från adress n:o 6 till Jernvägsområdet	„	2,100.
Stenhuggaregatan från adress n:o 4 till Stora Robertsgatan	„	640.
Annegatan från adress n:o 22 till Andreaegatan	„	1,800.
	eller inalles <i>Tmf.</i>	18,150.

Regleringsar-
beten under 1890:
Afloppsskanaler.

Men derjemte observerades ¹⁾ anslag för följande till regleringsarbetena hörande kanalanläggningar med nedan nämnda belopp, nämligen för kanal under: Fabriksgatan från adr. n:o 4 till Badhusgatan, från n:o 16 till Jungfrustigen, från n:o 15 till Kaptensgatan samt från n:o 17 till färdig kanal utanför n:o 30	<i>Tmf.</i>	18,300.
Rådmansgatan från adr. n:o 6 till Parkgatan	„	4,200.
Petersgatan från adr. n:o 3 och 4 till Rådmansgatan	„	2,800.
Gengatan från adr. n:o 7 till Kristiansgatan och från adr. n:o 6 till Nikolaigatan	„	4,800.
Nikolaigatan från Gen- till Elisabetsgatan	„	2,300.
äfvensom i förstaden Berghäll under:		
Andra linien från n:o 19 till n:o 13	„	2,700.
Tvärgatan C från n:o 18 vid Tredje linien till Andra linien	„	2,300.
Tvärgatan A till n:o 10 vid Femte linien	„	4,700.
Qvarteret 312 från Tvärgatan A till Tredje linien	„	4,400.
	eller inalles <i>Tmf.</i>	46,500.

Väganläggning-
gar under 1890.

Förutom nästnämnda kanalarbeten beslöto Stadsfullmäktige på Drätsel- kammarens förslag ²⁾ till särskilda väganläggningar för 1890 å Berghäll, åsyf- tande att göra en del af de till största delen oplanerade gatorna farbara åt- minstone till någon del af deras bredd. Sålunda beviljades för vägar längs: Andra linien från n:o 19 till Tvärgatan C	<i>Tmf.</i>	1,950.
Andra linien från Tvärgatan A till chausséen	„	5,600.
Tvärgatan A från Andra linien till n:o 10 vid Femte linien	„	21,700.
Fjerde linien från n:o 11 till Tvärgatan A	„	2,820.
	eller inalles <i>Tmf.</i>	32,070.

¹⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 34 pagg. 40 och 52, Stfgs prot. den 21 dec. § 6. — ²⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 34 pagg. 15, 40 och 54, Stfgs prot. den 21 dec. § 6.

Öfriga väganläggningar, för hvilka anslag observerades¹⁾ i 1890 års budget, bestodo, förutom i mindre remonter af Meilansvägen från Toivola samt Edesviksvägen från Vestra chausséen till arbets- och fattiggården för resp. 2,600 och 840 mk, af utvidgning till 52 fots bredd jemte omplanering af vägen öfver Broholmarne från Långa bron till Östra chausséen för en beräknad kostnad af 42,400 mk samt remont af Långa brons brospann med utvidgning af trottoirerna och nytt brolock med trämosaik för en kostnad af 31,825 mk.

I sammanhang med sitt förslag om stadsträdgårdsmästarebefattningens ledigansläende hade Drätselkammaren under föregående år hemställt²⁾ om anordnande af en bostad för stadsträdgårdsmästaren i Fabriksparken, men förslaget afböjdes då såsom alltför litet förberedt af Stadsfullmäktige, hvilka i stället tillerkände³⁾ bemäde tjensteman ett hyresanslag. Med stöd af Fullmäktiges i sammanhang dermed gifna uppdrag föreslog Drätselkammaren⁴⁾ i budgetförslaget för 1890 uppförandet i Fabriksparken till en början af ett växthus och anläggning af en trädskola för en kostnad af 9,100 mk. Detta förslag godkändes af Stadsfullmäktige, hvilka dock i sammanhang härmed, på framställning af sitt budgetutskott⁵⁾, beslöto⁶⁾: att ifrågavarande arbeten skulle hafva blott en provisorisk karaktär, enär parken framdeles skulle användas för sitt egentliga ändamål, hvarför inga andra nya byggnader i Fabriksparken skulle af Fullmäktige medgifvas; att trädskolorna och växthusområdet skulle förses med nödig stängsel, hvaremot parken i öfrigt skulle lemnas öppen för allmänheten; äfvensom att Drätselkammaren skulle anmodas att i god tid tillse det behöfligt område för stadens trädgårdsbehof å derför lämpligt ställe reserveras.

Anläggning af växthus och trädskola i Fabriksparken.

Med anledning af det under år 1887 afgifna utskottsbetänkandet⁷⁾ angående den redan länge hos Stadsfullmäktige under beredning varande frågan om underhållets af samtliga gator och öppna platser öfverflyttande på kommunen i dess helhet hade Stadsfullmäktige under föregående år beslutat inhemta Drätselkammarens utlåtande rörande det af utskottet afgifna förslaget, som gick ut på att staden å ena sidan samt de gatuunderhållsskyldige å den andra genom utsedde delegationer skulle underhandla om ifrågavarande gatuunderhålls öfverflyttande på kommunen till en början för en tid af tjugu år, emot härför af gårdsegarne utfästa årliga afgifter, för hvilkas fördelning ut-

Frågan om gatuunderhållets öfverflyttande af kommunen.

¹⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 34 pagg. 41 och 53, Stfgs prot. den 21 dec. § 6. — ²⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 25 för 1888. — ³⁾ Se 1888 års berättelse pag. 49. — ⁴⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 42. — ⁵⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 38 pag. 7. — ⁶⁾ Stfgs prot. den 21 dec. § 6. — ⁷⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 37 för 1887.

skottet uppgjort ett förslag, grundadt på det gårdarne åsatta skattöretalet enligt vissa gradationer, och att, sedan öfverensstämmelse härutinnan vunnits, å denna öfverenskommelse skulle sökas öfverhetlig fastställelse. Drätselkammaren tillstyrkte uti sitt i saken afgifna utlåtande¹⁾, som inkom under året, den ifrågasatta reformen, men ansåg att densamma lämpligast kunde åstadkommas genom frivillig öfverenskommelse mellan staden å den ena sidan och hvarje enskild gårdsegare å den andra, genom hvilken öfverenskommelse staden skulle åtaga sig ifrågavarande tunga emot en viss ständig gatuskatt, beräknad för hvarje tomt efter uppskattning af den kostnad, tomtens gatuunderhåll i årligt medeltal betingade. Ärendet behandlades sedermera af Förstärkte Stadsfullmäktige, hvilka beslöto²⁾ öfverlemna åt ordinarie Stadsfullmäktige att till Styrelsen ingå med underdånig anhållan om aflåtande till Ständerna af nådig proposition i sådant syfte, att stadskommunen berättigades att med vederbörande tomtegarare träffa bestående öfverenskommelse om gatuunderhållets ombesörjande af kommunen; hvarpå Stadsfullmäktige öfverlemnade³⁾ åt ett utskott att afgifva förslag till berörda hemställan, hvilket förslag dock icke afgafs under året.

b) Ärenden beträffande stadens lösa egendom och penningeväsen.

Grunden för tolagsafgiftens beräkande.

Med anledning af att den genom K. förordningen af den 20 November 1882 bestämda grunden för tolagsafgiftens beräkande blifvit fastställd endast till utgången af år 1892, hade genom Magistraten Stadsfullmäktiges yttrande infordrats, huruvida den förra grunden för tolagens utgörande borde fortfarande efter 1892 bibehållas eller icke, samt, under förutsättning att grunden blefve oförändrad, förslag till det procental af tullsatsen, hvarmed tolagen ansåges böra i staden för framtiden uppbäras. Stadsfullmäktige infordrade⁴⁾ utlåtande i saken af Drätselkammaren, som föreslog⁵⁾ det Stadsfullmäktige ville förorda bibehållandet af den förra grunden för afgiftens beräkande samt dess fortfarande utgående i Helsingfors med 2 % af tullsatsen; men ärendet hann icke slutbehandlas af Stadsfullmäktige under året.

Fastställelse af trafikafgiften för bobiner jemte restitution å erlagd dylik afgift.

Emedan vid utsklippning från staden af s. k. bobiner eller trådrullar trafikafgiften för desamma beräknats såsom för „bearbetadt trävirke“ eller med en mk fyratio penni pr 100 kilogram vid inkommande och sjuttio penni

¹⁾ Drkns skrivv. N:o 267 af 16 nov. 1888 (Stfgs tryckta handl. för 1889 N:o 8). —

²⁾ Först. Stfgs prot. den 1 okt. § 1. — ³⁾ Stfgs prot. den 10 dec. §§ 9 och 13. — ⁴⁾ Stfgs prot. den 3 dec. § 4. — Drkns skrivv. N:o 262 af 13 dec. (Stfgs tryckta handl. N:o 4 för 1890).

vid utgående, men en dylik afgift med hänsyn till varans värde vore alltför betungande och i det närmaste omöjliggjorde dess utskeppande genom denna ort, biföllo Stadsfullmäktige, med anledning af en hos Drätselkammaren gjord framställning i saken, på Kammarens förslag¹⁾, till sådan förändring härutinnan att trådrullar eller bobiner och likartade artiklar skulle vid debitering af trafikafgift föras under rubriken „simpla, obetsade snickare-, svarfware- och träsnideriarbeten“, för hvilka ifrågavarande afgift utgår med femtio penni pr 100 kilogram vid inkommande och tjugufem penni vid utgående; hvarjemte Fullmäktige beviljade Aktiebolaget Tornator restitution å 347 mk 55 pi, som bolaget utöfver förberörda afgift under året erlagt för ifrågavarande artikel.

På framställning af Drätselkammaren²⁾ beviljade³⁾ Stadsfullmäktige nedsättning i hamnafgift med fyratio procent af det i gällande taxa fastställda belopp, såväl åt Helsingfors Nya Ångfartygsaktiebolag, hvilket ansökt derom, som åt hvarje annat rederiföretag, hvilket underhåller regelbunden ångbåtsförbindelse minst hvarje fjerde vecka mellan Helsingfors samt hamn vid Östersjön, Nordsjön eller Kanalen, dock under förbehåll att för sådan ångbåtskommunikation vid hvarje seglationsårs början uppställas och publiceras en bestämd turlista, samt att densamma, såvidt naturförhållanden det medgifva, noggrant iakttages; och genom ett senare beslut⁴⁾ utsträcktes detta medgifvande äfven till ångbåtsföretag, som underhåller regelbunden kommunikation mellan Helsingfors och längre belägen hamn, äfven om Helsingfors hamn dervid icke anlöpes hvarje fjerde vecka, under vilkor att bestämd turlista för dylik ångbåtsförbindelse vid hvarje seglationsårs början offentliggöres samt att densamma noggrant iakttages, såvidt naturförhållandena det medgifva.

Nedsättning af hamnafgift för reguliert gående ångfartyg.

Deremot afslogs, enligt Drätselkammarens förslag⁵⁾, en af firman T. & J. Salvesen, såsom ombud för skeppsmäklarefirman H. M. Gehrekens i Hamburg, gjord ansökan om likartad nedsättning af de hamnumgälder, som till staden erlagts af de ångbåtar, med hvilka nästnämnda firma under föregående år underhållit kommunikation mellan Hamburg och Helsingfors, emedan ifrågavarande kommunikation icke, i afseende å regelbundenhet, uppfyllt de af Stadsfullmäktige tidigare för beviljande af dylik rabatt fastställda vilkor.

Afslagen ansökan om nedsättning af hamnumgälder.

Sedan Stadsfullmäktige redan år 1883 i fråga om ordnande af torghandeln beslutit:

att den del af Salutorget, som ligger emellan Unionsgatan i vester och

Torghandeln ordnande. — Afgifter för fasta försäljningsplatser.

¹⁾ Drkns skrifv. N:o 192 af 4 okt., Stfgs prot. den 15 okt. § 11. — ²⁾ Drkns skrifv. N:o 81 af 29 mars. — ³⁾ Stfgs prot. den 9 april § 6. — ⁴⁾ Drkns skrifv. N:o 107 af 3 maj, Stfgs prot. den 7 maj § 3. — ⁵⁾ Drkns skrifv. N:o 55 af 8 febr., Stfgs prot. den 12 febr. § 11.

en dermed parallel, ifrån Sofiegatan utdragen rät linie i öster, samt dessutom en sträcka af det såkallade Strandtorget invid Vestra kajen skulle upplåtas till fasta saluplatser åt försäljare, hvilka efter taxa dertill löst sig rättighet, och den rörliga torghandeln eller torghandeln i öfrigt förläggas till Salutorgets återstående delar;

att utlegningen af de fasta försäljningsplatserna skulle ske sålunda, att polletter, berättigande till handel på viss plats under ett års tid, af Drätselkontoret på anmälan tillhandahöllos hugade försäljare mot erläggande af en på förhand bestämd afgift, som borde förskottsvis för halft år i Maj och November månader betalas;

att all handel å Salutorget borde hvarje dag klockan ett efter middagen upphöra, hvaremot handeln å Strandtorget finge ega rum under hela dagens lopp;

att för vinnande af bland annat bättre ordning, borddiskar m. m. skulle göras likformiga i enlighet med af Drätselkammaren anskaffade modeller;

att gränslinierna för de olika platserna borde med tuktad sten utmärkas; samt att åt Drätselkammaren och Poliskammaren skulle öfverlemnas att skrida till åtgärder för genomförandet af det af Stadsfullmäktige sålunda beslutna sättet för torghandelns ordnande i den mon omständigheterna och den vunna erfarenheten möjliggjorde detsamma;

och detta beslut efter särskilda omgångar faststälts genom K. Senatens utslag af den 8 maj 1886, hade Stadsfullmäktige, med anledning af det emellertid fattade beslutet om uppförandet af en saluhall å Vestra kajen, den 21 september samma år anmodat Drätselkammaren inkomma med yttrande om, hvilka åtgärder under sådant förhållande kunde befinnas påkallade för genomförandet af den sålunda godkända anordningen af torghandeln.

Efter det saluhallen derefter under 1889 upplåtits till begagnande inkom Drätselkammaren, i stöd af förenämnda uppdrag, med sitt utlåtande¹⁾ i saken, i hufvudsaklig öfverensstämmelse hvarmed Stadsfullmäktige sedermera beslöt²⁾:

att uti Fullmäktiges föregående, af K. Senaten fastställda beslut vidtaga sådana ändringar: att å Strandtorget plats skulle upplåtas endast för handel med kokad mat, och att för denna handel några afgifter icke skulle uppbäras äfvensom att Drätselkammaren skulle anmodas inkomma med särskildt förslag angående ifrågavarande handels ordnande; att af de å Salutorget beslutna försäljningsplatserna de för köttvagnar afsedda icke vidare skulle ifrågakomma

¹⁾ Drkns skrif. N:o 199 af 4 okt. (Stfgs tryckta handl. N:o 23) — ²⁾ Stfgs prot. den 29 okt. § 1.

samt de för bord för köttförsäljning äfvensom för smörkärror bestämda platserna inskränkas, de förra till högst 40 de senare till högst 30, äfvensom några ändringar för öfrigt företagas i afseende å platserna för försäljning af saltad fisk, hvarigenom de komme att förläggas i Sofiegatans förlängning; att för försäljning af vilda blommor, bär och svampar afgiftsfri plats skulle upplåtas vid lilla båthamnen; att torghandeln å förenämnda tvänne torg skulle avslutas, med undantag af handeln med kokad mat, kl. 12 på dagen; samt att åt Poliskammaren skulle öfverlemnas att efter inhemtande af Drätselkammarens yttrande ej allenast vidtaga de detaljförändringar uti den af Stadsfullmäktige år 1883 godkända planen för torghandelns ordnande, hvilka kunde påkallas af Stadsfullmäktiges ofvan omförmälda beslut, utan ock meddela erforderliga bestämmingar beträffande anordnandet af sagda handel;

att upplåta plats för all slags torghandel å den stenlagda delen af Sandvikstorget samt å särskildt område å Jernvägstorget enligt Poliskammarens anvisning, utan att några afgifter skulle affordras dervarande försäljare samt med rätt för desse att idka handel under hela dagens lopp;

att å Kaserntorget låta anordna fasta försäljningsplatser af 55 qv. fots areal för handel med inhemska fabriks- och hemslöjdsalster, för hvilka platser skulle erläggas likformig afgift af 20 mk årligen;

att vidtaga åtgärd om införande i stadens polisordning af stadgande derom att, utöfver hvad i det föregående af Stadsfullmäktige beslutits, någon försäljning vid bord, stånd eller diskar, med undantag af handeln å Narinken samt försäljning af läskdrycker, icke vidare finge ega rum å stadens gator och öppna platser, utom å marknader;

att jemlikt § 76 i gällande kommunalförfattning utverka Guvernörens fastställelse å dessa beslut, såvidt angick de förändrade tiderna för torghandeln samt upplåtandet af plats för torghandel å sådana stadens torg, der dylik handel härförinnan uti nu föreslagen utsträckning icke fått ega rum; samt

att bemyndiga Drätselkammaren att så snart som möjligt, efter det Stadsfullmäktiges nyss omförmälda beslut blifvit af Guvernören fastställda, bestämma tiden då Fullmäktiges beslut angående torghandelns ordnande skulle träda i verkställighet.

Med anledning af en utaf Direktionen för ryska Alexandersteatern genom Magistraten inlemnad anhållan, att Stadsfullmäktige ville tillerkänna nämnda teater enahanda befrielser från kommunala utskylder, som enligt uppgift tidigare skulle beviljats öfriga teatrar i staden, infordrade Stadsfullmäktige¹⁾ Drätselkammarens utlåtande i saken. Sedan Kammaren upplyst²⁾ att

Ryska Alexandersteaterns befriande från bidrag till brandverkets underhåll.

¹⁾ Stfgs prot. den 12 mars § 1. — ²⁾ Drkns skrivf. N:o 79 af 22 mars.

några kommunala utskylder icke påförts nämnda teater, men att för densamma, liksom för öfriga ryska kronan tillhöriga byggnader i staden, hvilka icke afsågo militära behof, jemlikt H. Exc. Generalguvernörens skrifvelse till K. Senaten af den 27 April 1880 samt Civilexpeditionen i K. Senaten bref till Guvernören i länet af den 3 mars och 11 maj 1880 till staden erlagts ett bidrag till brandverkets underhåll af 305 mk 54 pi, beslöto Stadsfullmäktige¹⁾ meddela att ansökningen icke kunde föranleda till någon åtgärd. Efter det Stadsfullmäktige derpå, med anledning af ny ansökan om befrielse jemväl från nästnämnda bidrag, uti affordradt yttrande afböjt²⁾ ansökningen med hänvisning till förenämnda förordnanden, befriade K. Senaten³⁾ ifrågavarande teater från erläggande af hvarje bidrag till brandverkets underhåll efter den 1 januari 1890.

Förvaltningen
af förra afton-
skolans kassa.

På grund af Stadsfullmäktiges under föregående år Drätselkammaren gifna uppdrag⁴⁾ att öfvertaga förvaltningen af det kapital som uppstått af den vid förra aftonskolans upphörande i skolans kassa befintliga besparingen, och af hvilket kapital räntorna enligt Stadsfullmäktiges beslut borde utgifvas såsom årliga stipendier åt personer, hvilka vid Föreningens för konstfliten i Finland skola med flit och framgång utbildade sig för handtverkerierna, anmälte Drätselkammaren⁵⁾ hos Stadsfullmäktige, att Kammaren, oaktadt upprepade påminnelser, icke kunnat af Söndagsskoledirektionen, som senast omhänderhaft ifrågavarande kassa, erhålla någon redovisning om dess förvaltning. I följd häraf och emedan det belopp af 17,539 mk 22 pi, som af Direktionen efter långt dröjsmål till Drätselkontoret inlevererats under uppgift att densamma utgjorde den ifrågavarande kassabehållningen, delvis bestått af obligationer, hvilka flera år förut förfallit till inlösen, hade Drätselkammaren ansett sig icke kunna afgöra, till hvilket belopp förenämnda kassabesparing rätteligen uppginge, ej heller huru stor ränteafkastningen å densamma varit efter den tid, då kassan bort till Drätselkammaren öfverlemnas, hvarför Drätselkammaren ville inhemta Stadsfullmäktiges närmare förordnande i ämnet. Fullmäktige remitterade ärendet till behandling af ett utskott, som, i betraktande af att Söndagsskoledirektionen ej haft egentligt uppdrag att förvalta ifrågavarande kassa och ej heller därför varit aflönad, ansåg direktionens uraktlåtenhet att behörigen förränta medlen icke böra föranleda till någon åtgärd, men, med afseende å dess underlåtenhet att på anmodan i behörig tid aflemla kassa och redovisningshandlingar, föreslog att Stadsfullmäktige, med befriande

¹⁾ Stfgs prot. den 9 april § 5. — ²⁾ Stfgs prot. den 4 juni § 2. — ³⁾ Civilexpeditionen bref till Guvernören af den 22 juli N:o 332, Stfgs prot. den 10 sept. § 8. — ⁴⁾ Se 1888 års berättelse pag. 41. — ⁵⁾ Drkns skrifv. N:o 98 af 20 april.

af direktionen från skyldighet att afgifva annan redovisning än den direktio-
nen till utskottet aflemnat, ville anmoda Drätselkammaren att vidtaga sådan
åtgärd, att 4 % ränta å den kontanta behållningen i kassan, från första da-
gen i månaden näst efter den då direktionen behörigen uppmanats aflemna
kassan, blefve till stadskassan inbetald. Stadsfullmäktige förklarade¹⁾ dock
att Söndagsskoleledirektionens förenämnda uraktlåtenhet ej skulle till någon åtgärd
föranleda.

Sedan Helsingfors utminuteringsaktiebolag, på grund af de för bolaget Fördelningen af
utminuterings-
bolagets vinst.
gällande stadgar, till Stadsfullmäktiges disposition stält största delen af bola-
gets vinst för 1888 med 52,382 mark 60 penni, för att till allmänt nyttiga
ändamål användas, beslöto Stadsfullmäktige, efter att i saken hafva inhemtat
utlåtande af ett utskott, fördela²⁾ nämnda vinst så att Fullmäktige tillade

enkefru Sofie Louise Lybeck 2,000 mk, för upprätthållande i hennes pri-
vata sjukhem af tvänne sjuksängar för patienter, hörande till de s. k. pauv-
res honteux, med skyldighet för fru Lybeck att till Stadsfullmäktige aflemna
berättelse om dessa sjukplatsers begagnande;

föreningen „Ved åt de fattiga“ 2,000 mk såsom rörelsekapital;

föreningen „De blindas vänner“ 5,000 mk i kapital, hvaraf räntan finge
användas för föreningens syfte;

bestyrelsen för anordnande af sommarkolonier för arbetande qvinnor, i
antydtt afseende, 1,000 mk, emot skyldighet att öfver medlens användande till
Stadsfullmäktige afgifva berättelse;

polismästaren, öfverste H. Åkerman m. fl., för inrättande af ett arbetar-
kök i Sörnäs, 1,000 mk;

Helsingfors arbetareförening 1,500 mk till anordnande af elementarkur-
ser för arbetare med försummad skolbildning samt 400 mk såsom bidrag till
hyreskostnader;

„Mariaföreningen“ 1,500 mk för uppställande och underhållande af ett
herberge för arbetande qvinnor enligt den af föreningen angifna plan;

fonden för vanartiga barn från Helsingfors kommun 10,000 mk;

aktiebolaget „Orkesterföreningen i Helsingfors“ 7,000 mk, att åt bola-
get under tiden från den 1 oktober 1889 till den 1 maj 1890 utbetalas med
1,000 mk i månaden, emot skyldighet för bolaget att under sagda tid under-
hålla en god orkester af minst 34 man samt minst tio gånger under nämnda
spelår uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter emot en
entrée af högst 25 penni, till hvilka konserter biljetterna borde försäljas främst
genom Helsingfors arbetareförening och de sålunda oförsålda vid ingången;

¹⁾ Stfgs prot. den 15 okt. § 16. — ²⁾ Stfgs prot. den 21 maj § 4 och den 28 maj § 5.

garantiföreningen för svenska teatern, för anordnande under följande spelår af 5 folkrepresentationer, 5,000 mk, att utgå med 1,000 mk för hvarje föreställning, med vilkor likväl att representationerna skulle gifvas företrädesvis på sön- och helgdagar samt under lämplig årstid äfvensom att biljettpriserna icke finge öfverstiga 75 penni för platser i andra radens fond och 50 penni i dess sidologer, 25 penni på tredje raden och 50 % af vanliga biljettpriset för öfriga platser i salongen;

direktionen för finska teatern, för anordnande under följande spelår af 5 folkrepresentationer, 4,000 mk, att utgå med 800 mk för hvarje föreställning, under samma vilkor som faststälts för svenska teatern;

samt sällskapet „Turva“ 5,000 mk, mot skyldighet att jemväl under år 1890 underhålla den å Sommarnäs egendom i Orimattila socken inrättade asylen för drinkare, att i densamma bereda plats för minst fem medlemmar af Helsingfors kommun, utaf hvilka de, som af Fattigvårdsstyrelsen intygades vara medellösa, skulle i asylen kostnadsfritt underhållas, samt att öfver sällskapets verksamhet till Stadsfullmäktige aflemna berättelse;

hvarjemte återstoden af vinstmedlen skulle med 6,982 mk 60 penni öfverlemnas till Drätselkammaren för att användas till försköningsarbeten å Observatoriiberget i enlighet med plan som kunde af Fullmäktige godkännas.

Utdelning ur
fonden för dyg-
digt tjenstefolks
belönande.

I enlighet med Stadsfullmäktiges förut¹⁾ fattade beslut om den årliga utdelningen af räntorna å „fonden för dygdigt tjenstefolks belönande“ beslöto Fullmäktige²⁾, på framställning af ett utskott, att genom Drätselkontorets försorg låta å sparbanksbok insätta ett belopp af 60 mk för tjenarinnan Ulrika Johansson samt 50 mk för enhvar af tjenarinnorna Karolina Stenström, Ulrika Lovisa Wikman, Josef Andersson, Amalia Matilda Abrahamsdotter, Anna Sofia Israelsdotter Bäck, Eva Ulrika Nyman, Wilhelmina Lindroos och Karolina Wilhelmina Dansk.

Afslagen dona-
tion af fröken
Alexandra Kise-
leffs arfvingar.

Uti en till Drätselkammaren ingifven skrift hade afidna fröken Alexandra Kiseleffs arfvingar erbjudit staden, såsom tillskott till den pensionsfond för äldre medellösa fruntimmer, hvilken den afidna förut³⁾ donerat till staden, en gåfva af 20,000 mk, med vilkor att staden åtog sig att svara för utbetalningen af tvänne utaf fröken Kiseleff genom testamente anslagna lifräntor å 500 mk hvardera. Drätselkammaren tillstyrkte⁴⁾ donationens emottagande, men Stadsfullmäktige beslöto⁵⁾ att, med hänsyn till kapitalbeloppet och då legaten, i anseende till lifräntetagarnes ungdom, komme att utgå under en

¹⁾ Stfgs prot. den 26 okt. 1886 § 25. — ²⁾ Stfgs prot. den 3 dec. § 12. — ³⁾ Se 1888 års berättelse pag. 44. — ⁴⁾ Drkns skriv. N:o 33 af 25 jan. — ⁵⁾ Stfgs prot. den 29 jan. § 14.

oberäkneligt lång framtid, hvarigenom de fördelar staden, sedan legatutbetalningarna upphört, möjligen komme att vinna af det erbjudna kapitalet, kunde anses icke motsvara de förpligtelser staden skulle ikläda sig, afslå det gjorda anbudet.

Genom testamente af den 5 november 1884 hade gårdsegaren Karl Olof Rosengren, som afled den 17 påföljande juni, förordnat bland annat att af den behållna qvarlåtenskapen i hans bo, bestående förnämligast af gården och tomtten N:o 6 vid Brunnsbusvägen i qv. N:o 102, den ena hälften skulle tillfalla hans tjenarinna, men den andra hälften disponeras sålunda, att räntan derå efter afdrag af tvänne mindre årliga legat skulle användas till att bekosta de första skolkunskaperna under tvänne år åt några värnlöse och fattige gossebarn i staden, dock sedan det testamenterade kapitalet först under tio år blifvit förräntadt. För att på lämpligaste sätt kunna förvalta den sålunda donerade egendomen, som på grund af Rådstufvurättens förordnande öfvertagits af Drätselkammaren, föreslog Kammaren¹⁾ att Stadsfullmäktige till förstärkt antal ville besluta, att bemyndiga Kammaren att genom stadens auktionskammare låta försälja den staden sålunda tillfallna hälften af förenämnda gård för en köpeskilling, som dock icke fingo understiga det belopp af 10,780 mk, hvartill nämnda gårdshälfv vid anställd värdering uppskattats. Sedan förstärkte Stadsfullmäktige med anledning häraf blifvit utsedde²⁾, beslöto Fullmäktige i förstärkt antal³⁾ bifalla Drätselkammarens förslag samt å beslutet utverka behörig fastställelse, hvilken äfven erhöles⁴⁾.

Försäljning af Karl Olof Rosengrens testamentsfond tillhörig fastighet.

Utöfver hvad i det föregående anförts, beviljade Stadsfullmäktige under året följande extra anslag:

för underhåll af tio medellösa andesvaga barn i skolåldern från Helsingfors kommun vid den af filosofiemagistern Edvin L. Hedman inrättade uppfostrings- och undervisningsanstalten för andesvaga 2,000 mk, att utgå med 200 mk för enhvar⁵⁾;

Anslag för undervisande af andesvaga barn.

för i Stockholm verkställd kemisk undersökning af vattenledningsvattnet 50 mk och åt docenten dr V. Sucksdorff, för anställande af en serie bakteriologiska undersökningar af sagda vatten, 500 mk, med rättighet för honom att derutöfver för sina af undersökningen härledda direkta utgifter erhålla godtgörelse enligt räkning, dock icke till högre belopp än 250 mark⁶⁾;

Anslag för undersökning af vattenledningsvattnet.

åt doktorerna E. Cedercreutz, C. Lundström, G. A. Nordman och A.

Anslag för en allmän poliklinik.

¹⁾ Drkns skrivf. N:o 85 af 29 mars. — ²⁾ Stfgs prot. den 9 april § 13 och den 21 maj § 1. — ³⁾ Först. Stfgs prot. den 13 juni § 1. — ⁴⁾ Civilexpeditionens skrivf. af den 18 sept. — ⁵⁾ Folkskoledirektionens skrivf. af den 7 sept.; Stfgs prot. den 15 okt. § 12. — ⁶⁾ Helsovårdsnämndens skrivf. N:o 7 af 26 jan., Stfgs prot. den 26 febr. § 12.

Törngren, för inrättande af en poliklinik för specialbehandling af fattige, 1,500 mk, äfvensom för poliklinikens underhåll 3,000 mk om året, med skyldighet för sökandene att ej allenast till Stadsfullmäktige inkomma med af Helsevårdsnämnden godkändt förslag till ordningsstadga för polikliniken, utan ock för hvarje månad till Helsevårdsnämnden aflenna uppgift om antalet och beskaffenheten af de under föregående månad inträffade sjukdomsfall samt årligen afgifva redovisning för inrättningens ekonomi¹⁾;

Löneförhöjning för bibliotekarien vid folkbiblioteket. förhöjning i aflöningen för bibliotekarien vid folkbiblioteket och läsesalen med 500 mk om året från den 1 juni 1889²⁾;

Gratifikation åt afgangne kanslibiträdet vid Drätselkammaren. åt kanslibiträdet vid Drätselkammaren, förre kronolänsmannen G. W. Nordberg, vid hans afgang från denna befattning, en gratifikation i ett för allt af 300 mk³⁾;

Tillskott i anslaget för kommunala sjukhuset och Helsevårdsnämndens expenser. tillskott i anslaget för kosthållningen vid kommunala sjukhuset med 1,500 mk och anslaget för ved med 300 mk samt i Helsevårdsnämndens expensanslag med 1,000 mk⁴⁾;

Anslag för illumination m. m. vid Deras Kejs. Majestäters besök. för föranstaltande af illumination och fyrverkeri med anledning af Deras Kejsersliga Majestäters besök i stadens hamn ett anslag af 1,434 mk 85 p:⁵⁾;

Arvode för mantalsskrifvare. för aflönande af särskild mantalsskrifvare för staden, arvode af 2,000 mk om året⁶⁾;

Pension åt förre sprutmästarna vid brandverket. lifstidspensioner åt förre sprutmästarna vid brandverket M. Henelius och E. Sillman af 800 mk om året för hvardera⁷⁾;

Tillskott i Poliskammarens expenser. Understöd åt värnepligtigs hustru. tillskott i Poliskammarens expensanslag för året af 500 mk⁸⁾;
understöd åt värnepligtige målaregesällen K. Wiljanens hustru, att utgå med 15 mk i månaden under den tid hennes man komme att qvarstå i aktiv tjänst, utan att åtnjuta ledighet öfver en månad⁹⁾.

Afslagen ansökan om understöd. Deremot afslogs den ansökan om understöd, som inlemnats af tvänne fångknektar vid numera indragna stadshäktet¹⁰⁾.

Budgeten för år 1890; jemförelse med föregående år. Det utgifts- och inkomstförslag för 1890, som af Stadsfullmäktige fastställdes¹¹⁾, visade i jemförelse med budgeten för föregående år följande slutsummor:

1) Helsevårdsnämndens skrivf. N:o 12 af 19 febr., Stfgs prot. den 26 febr. § 14 och den 13 juni § 11. — 2) Styrelsens för folkbibl. skrivf. af 18 mars och 8 april, Stfgs prot. den 9 april § 21. — 3) Drkns skrivf. N:o 34 af 25 jan., Stfgs prot. den 29 jan. § 13. — 4) Helsevårdsnämndens skrivf. N:o 65 af 22 aug., Stfgs prot. den 10 sept. § 26. — 5) Drkns skrivf. N:o 167 af 16 aug., Stfgs prot. den 10 sept. § 31. — 6) Stfgs prot. den 29 jan. § 6. — 7) Brandkoms skrivf. af 11 nov., Stfgs prot. den 26 nov. § 3 och den 3 dec. § 10. — 8) Drkns skrivf. N:o 226 af 8 nov., Stfgs prot. den 19 nov. § 4. — 9) Magns skrivf. N:o 249 af 12 dec. 1888, Stfgs prot. den 26 febr. § 5. — 10) Magns skrivf. N:o 12 af 26 jan., Stfgs prot. den 12 febr. § 3. — 11) Drkns skrivf. N:o 223 af 1 nov., Magns skrivf. N:o 195 af 28 nov., Stfgs prot. den 21 dec. § 6. (Stfgs tryckta handl. N:o 26, 34, 38 och 39).

Utgifter:	1890.	1889.
Stadens skulder <i>Fr.</i>	264,412: 06	<i>Fr.</i> 222,333: —
Stadens embetsverk ”	170,500: —	” 169,380: —
Kommunalförvaltningen ”	151,930: —	” 141,070: —
Gatubelysningen ”	114,730: 89	” 96,444: 52
Brandverket ”	71,461: 30	” 67,087: 65
Polis- och fångvården ”	159,802: —	” 158,036: —
Sundhets- och sjukvården ”	66,008: —	” 42,063: —
Fattigvården ”	172,360: —	” 146,180: —
Undervisningsväsendet ”	355,437: 20	” 325,219: 64
Staden åliggande allmänna onera ”	299,186: 79	” 280,995: 04
Vattenledningen ”	425,850: —	” 391,533: —
Saluhallen ”	7,050: —	” 5,000: —
Allmänna arbeten ”	1,438,825: —	” 761,845: —
Pensioner ”	6,426: 67	” 4,026: 67
Diverse ”	113,820: —	” 120,650: —
	<u>Summa <i>Fr.</i> 3,817,799: 91</u>	<u><i>Fr.</i> 2,931,863: 52</u>

Inkomster:	1890.	1889.
Beräknad disponibel behållning <i>Fr.</i>	628,600: —	<i>Fr.</i> 400,000: —
Räntor ”	52,400: —	” 37,400: —
Tomtlösen ”	185,000: —	” 160,000: —
Stadens fasta egendom ”	204,635: —	” 185,825: —
Tomtören ”	1,900: —	” 1,900: —
Inkomstgifvande rättigheter ”	498,602: 09	” 468,676: 09
Diverse ¹⁾ ”	335,662: 21	” 309,676: —
Statsbidrag ”	164,210: —	” 164,015: 23
Vattenledningen ”	210,300: —	” 195,300: —
Lån ”	836,190: 31	” 392,193: —
Uttaxering ”	700,300: 30	” 616,878: 20
	<u>Summa <i>Fr.</i> 3,817,799: 91</u>	<u><i>Fr.</i> 2,931,863: 52</u>

Olikheten mellan dessa budgetförslag föranleddes, förutom af hvad tidigare omnämnts, förnämligast af följande omständigheter, nämligen:

beträffande utgifterna: att anslaget för ränta å kassakreditiv och korta lån ökades från 15,000 till 30,000 mk samt att för konvertering af återstående beloppet af statslånet för folkskolehuset vid Annegatan upptogs 26,920 mk 31 pi, som påfördes det tillärnade nya obligationslånet²⁾;

Ökad anslag
för ränta å
korta lån samt
konvertering af
lånet för folk-
skolehuset vid
Annegatan.

¹⁾ Incl. den staden från ryska riksskattkammaren tillkommande ersättning för in-
qvartering, beräknad till 286,577: 75 för 1890 mot *Fr.* 268,386: — för 1889. — ²⁾ Stfgs
tryckta handl. N:o 34 pag. 20 & 22.

- Ökning af exekutionsbetjernas antal. — Uteslutning af anslaget för finsk translator. — Ökad arvode för Drätselkammarens ordförande och ökad expensanslag. Anslag för tryckning af taxeringslängder. Ökning af trafikkontoretsstat. att antalet exekutionsbetjenter ökades från 3 till 4¹⁾); att anslag för finsk translator vid Magistraten ej vidare upptogs²⁾); att arvodet för Drätselkammarens ordförande ökades från 4,000 till 6,000 mk samt Kammarens expensanslag från 5,000 till 6,000 mk³⁾); att för tryckning af taxerings- och uppådslängder observerades ett anslag af 700 mk⁴⁾); att arvodet för trafikkontorets bokhållare ökades från 1,800 till 2,400 mk, för vågmästaren från 1,500 till 1,800 mk samt anslaget för extra biträden från 1,200 till 1,700 mk⁴⁾);
- Ökning af byggnadskontorets stat. att för extra ingenjörbiträden vid byggnadskontoret upptogs 8,000 mk samt anslaget för bestridande af mätningkostnader ökades från 4,300 till 6,000 mk, hvaremot något anslag för ritarebiträde för uppgörande af generalkarta ej upptogs⁵⁾);
- Utvidgning af gatubelysningen. — Elektrisk belysning. att anslaget för gasbelysningen i följd af ökad antal lyktor upptogs med 68,583 mk 80 pi mot 64,277 mk 33 pi under föregående år, hvarjente för elektrisk belysning af Sörnäs hamn anslogs 9,000 mk och för enahanda belysning å Broholmen 120 mk⁶⁾);
- Förhöjning af brandkonstaplarnas aflöning. Anslag för polisens beväpning. att brandkonstaplarnes aflöning ökades från 480 till 600 mk⁷⁾); att ett anslag af 1,400 mk beviljades för anskaffande af 100 nya sablar åt polisbetjeningen⁸⁾);
- Nya distriktsläkarebefattningar. att tvänne nya distriktsläkare tillsattes samt den qvinliga läkaren likställdes med distriktsläkarne⁹⁾);
- Ökade anslag för Helsovårdsnämnden. Anställande af sundhetsinspektör. Anslag för reservsjukhus. att anslagen för Helsovårdsnämndens sekreterare och expenser förhöjdes¹⁰⁾); att anslag beviljades för aflöning af en sundhetsinspektör med 7,000 mk¹⁰⁾); att anslag upptogs för ett reservsjukhus för smittosamma sjuka med 1,800 mk¹¹⁾);
- Ökade anslag för fattigvården. att förhöjda anslag upptogos för fattiges sjuk- och dårvård, beklädnad m. m. jente det i budgeten anslag observerades för den nya arbetsinrättningen¹²⁾);
- Förhöjdt anslag för handverksskolan. att anslaget för handverksskolan ökades med 2,211 mk¹³⁾);

1) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 16. — 2) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 23. —

3) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 16, N:o 38 pag. 2. — 4) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 23. — 5) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 24 och 49. — 6) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 25 och N:o 38 pag. 7. — 7) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 26. — 8) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 28. — 9) Stfgs prot. den 9 april § 16; se vidare pag. 56. — 10) Stfgs prot. den 3 dec. § 13, Stfgs tryckta handl. N:o 38 pag. 3; se vidare pag. 57. — 11) Stfgs prot. den 21 dec. § 6. — 12) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 29 och N:o 38 pag. 3. — 13) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 16.

att aflöningen för folkskolestaten genom tillkomsten af nya lärare och lärarinnor samt anordnande af särskild undervisning, på grund af K. förordningen den 15 april 1889, för barn som sysselsättas i fabriks- eller annat yrkesarbete, ökades med 16,786 mk 56 pi äfvensom anslagen för hyror, ved, belysning, skolmöbel m. m. med 8,410 mk ¹⁾ ;	Ökade anslag för folkskolorna.
att anslaget för uppsigt, belysning, renhållning m. m. af saluhallen, som i föregående års budget observerats blott för en del af året, nu upptogs till fullt belopp med 7,050 mk ²⁾ ;	Anslaget för saluhallens belysning m. m.
att ett årligt understöd af 600 mk beviljades förre hamnvaktmästaren K. M. Hagman ³⁾ ; samt	Understöd åt hamnvaktmästare.
att anslaget för oförutsedda behof till Stadsfullmäktiges förfogande minskades från 40,000 till 30,000 mk ⁴⁾ ; äfvensom	Minskning af Stadsfullmäktiges dispositionsmedel.
<i>beträffande inkomsterna</i> ⁵⁾ : att i följd af den fortgående raska försäljningen af tomter till enskild ego ej mindre den disponibla behållningen från föregående år, än ock inkomsten af tomtlösen samt ränta derå kunde upptagas med betydligt högre belopp;	Ökad inkomst genom tomtförsäljning.
att i följd af utarrenderingen af talrika bostadstomter å Berghäll arrendeinkomsten från dylika lägenheter kunde betydligt förhöjas;	Ökade arrendeinkomster.
att ökade inkomster kunde upptagas för butikerna i saluhallen samt för de nyinrättade fasta försäljningsplatserna å torgen;	Inkomster från fasta försäljningsplatser och saluhallen.
att inkomsten af tolags- och trafikafgifterna i följd af trafikens stegring kunde uppskattas högre än under föregående år, liksom ock inkomsten från vattenledningen; samt	Stegrade trafikinkomster.
att ej blott i enlighet med tidigare beslut kostnaderna för utvidgning af vattenledningen och för uppförandet af brandverks huset samt utgiften för konvertering af lånet för folkskolebyggnaden vid Annegatan påfördes det tillämnade obligationslånet med sammanlagdt 676,190 mk 31 pi, utan äfven för reglering af budgeten ett lån på kortare återbetalningstid än två år upptogs till belopp af 160,000 mk.	Lånemedel för budgetens reglering.
Emedan af det belopp å inalles 600,000 mk, som förstärkte Stadsfullmäktige tidigare ⁶⁾ beviljat till upplåning på längre tid än två år för utvidgande af vattenledningen, endast omkring 30,000 mk voro odisponerade samt till utförande under 1890 föreslagits vattenledningsarbeten för omkring 360,000 mk, hemställde Drätselkammaren ⁷⁾ hos Stadsfullmäktige om upptagande af yt-	Lånemedel för vattenledningens utvidgande.

1) Stfgs prot. den 10 sept. § 16, Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 30. — 2) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 34. — 3) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 17 och 45. — 4) Stfgs prot. den 21 dec. § 6. — 5) Stfgs tryckta handl. N:o 34 pag. 18 och 45 och N:o 38 pag. 9. — 6) Först. Stfgs prot. den 22 juni 1886 och den 11 okt. 1887. — 7) Drkns skrivf. N:o 229 af 15 nov. (Stfgs tryckta handl. N:o 36.)

terligare lån på längre tid än två år för vattenledningens utvidgning till ett sammanlagdt belopp af 900,000 mk; och beräknades dervid approximativt att för ifrågavarande ändamål närmast skulle erfordras anslag till följande belopp, nämligen, utom för nyssnämnda arbeten, för den nuvarande sandfilterns utvidgning eller öfvergång till jernfiltrering 200,000 mk, för uppförande af en vattenreservoir å Observatoriiberget till reglerande af vattentrycket 60,000 mk, för inrättande af en remontverkstad 40,000 mk, för utvidgning af röret inom staden samt inom förstaden Berghäll 200,000 mk, samt för anskaffande af ett större antal vattenmätare i händelse af öfvergång till system med obligatorisk vattenmätning 60,000 mk. Sedan förstärkte Stadsfullmäktige blifvit utsedde för behandling af detta ärende¹⁾, biföllo Fullmäktige i förstärkt antal²⁾ till upptagande af förenämnda lån och uppdrogo åt ordinarie Fullmäktige ej mindre att ansöka om fastställelse å detta beslut än besluta om den närmare dispositionen af förberörda lånemedel.

c) *Särskilda andra, af Stadsfullmäktige handlagda ärenden.*

Regler för in-
qvartering vid
mobilisering och
i krigstid.

Sedan Inqvarteringsnämnden under föregående år hos Stadsfullmäktige anhållit bl. a. om förhållningsregler i händelse af „eventuel mobilisering“ samt Stadsfullmäktige i anledning deraf anmodat Nämnden att uppgöra fullständigt förslag i ämnet, insände Nämnden³⁾ ett dylikt förslag, hvilket i hufvudsak innehöll:

att vid eventuel mobilisering och i krigstid de trupper eller delar af desamma, hvilka icke kunde inrymmas i kronobyggnader, skulle inqvarteras uti af Inqvarteringsnämnden på kommunens bekostnad för tillfället upphyrda lokaler eller, derest sådana icke hunne anskaffas, uti gårdarne i staden på sätt i gällande inqvarteringsreglemente stadgas och enligt af Inqvarteringsnämnden verkställd fördelning;

att antalet militärpersoner, som i sistnämnda fall uti en gård komme att inqvarteras, skulle bestämmas af Inqvarteringsnämnden i förhållande till den truppstyrka, för hvilken qvarter erfordras, men i allmänhet, då större inqvartering icke förekom, borde beräknas sålunda att för 3 å 4 gårderna åsatta skattören skulle inqvarteras en person hörande till underbefäl och manskap, för 20 å 25 skattören en person hörande till någon af de nio lägsta rangklasserna jemte betjening och stallrum för häst, då sådant erfordrades, samt

¹⁾ Stfgs prot. den 19 nov. § 6 och 17 dec. § 2. — ²⁾ Först. Stfgs prot. den 21 dec. § 1. — ³⁾ Inqv.-nämndens skrivf. N:o 113 af 23 nov. 1888 (Stfgs tryckta handl. för 1889 N:o 5).

del i lider, äfvensom för 30 à 40 skattören en person hörande till någon af de fem högsta rangklasserna jemte betjening, stallrum och lider; samt att, då gift person af underbefäl och manskap inqvarterades, för hustru skulle beräknas 3 à 4 gårdens åsatta skattören och för hvarje barn under 14 år 2 skattören;

att vid inqvartering af militärkanslier 12 à 15 skattören skulle anses motsvara ett kanslirum;

att derest inqvarteringsskyldig i egen gård saknade utrymme och förty hos annan gårdsegare anskaffade erforderligt qvarter, sådant borde ske inom det för inqvarteringen för tillfället bestämda område samt anmälan derom ofördröjligen och senast dagen före inqvarteringen göras hos Inqvarteringsnämnden, som egde tillse att det föreslagna qvarteret var ändamålsenligt;

att då qvarter anvisades i gårdarne, Inqvarteringsnämnden skulle för hvarje för inqvartering bestämd gård utfärda en inqvarteringssedel, i två likalydande exemplar, af hvilka genom Nämndens försorg ett exemplar skulle tillställas vederbörande gårdsegare och det andra öfverlemnas åt stadens kommandant, för att tillhandahållas befälet för den trupp, som skall inqvarteras;

att sedan inqvarteringen upphört gårdsegarene borde senast inom åtta dagar derefter till Inqvarteringsnämnden återställa deras exemplar af inqvarteringssedlarne, försedda med påteckning om tiden då qvarteret blifvit utrymdt, för att behörigen granskade och förtecknade till Drättselkammaren öfverlemnas i och för vidare åtgärd med afseende å inqvarteringskostnadernes fördelning uppå stadens samtliga skattskyldige invånare och bemålde gårdsegares ersättande för de utgifter, som de för inqvarteringen fått vidkännas;

att till grund för den uttaxering af inqvarteringskostnaderna, som Drättselkontoret komme att verkställa för uti gårdarne anvisad inqvartering, skulle bestämmas ett visst belopp per dag för hvarje inqvarterad person och för hvarje till kansli upplåtet rum, förslagsvis 20 penni för en till underbefäl och manskap hörande person, 2 mark för en person hörande till någon af de nio lägsta rangklasserna samt 4 mark för en person hörande till någon af de fem högsta rangklasserna äfvensom 1 mark för ett kanslirum samt att det belopp, som borde uttaxeras för familjerna till inqvarteradt underbefäl och manskap, förslagsvis bestämdes till 20 penni för hustru och 10 penni för ett barn under 14 år.

Efter att i saken hafva inhemtat yttrande af ett utskott¹⁾, beslöto Stadsfullmäktige²⁾ godkänna förestående förslag att gälla intill den 1 juni 1890, med följande ändringar och tillägg, nämligen: att detsamma skulle hänföras

¹⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 5. — ²⁾ Stfgs prot. den 12 febr. § 19.

till de uti § 2 mom. c och § 7 af Kejs. Förordningen af den 18 januari 1882, angående grunderna för inqvarterings utgörande, omförmälda fall; att vid omedelbar inqvartering af underbefäl, manskap och officersbetjening, antalet inqvarterade skulle bestämmas sålunda att uti gårdar, påförda från och med 1 t. o. m. 3 skattören, förläggas en person, men i gårdar med högre skattöretal för fulla tre skattören alltid beräknas en man; att, derest inqvarterings-skyldig sett sig föranlåten att hos annan gårdsegare anskaffa erforderligt militärqvarter, sådant borde ske inom det för inqvartering afsedda området i staden samt anmälan derom utan tidsutdrägt göras hos Inqvarteringsnämnden; hvarjemte Stadsfullmäktige beslöto anmoda Inqvarteringsnämnden att, der tid och förhållanden sådant medgifva, söka upphyra de eventuelt behöfliga qvarteren och endast i undantagsfall skrida till tvungen inqvartering; samt att inqvarterings-sedel, hvori borde meddelas ordalydelsen af § 39 i 1876 års Inqvarterings-reglemente och hvad Nämnden i öfrigt kunde finna behöfligt för att upplysa vederbörande gårdsegare om deras rättigheter och skyldigheter vid nu förfasdedt behof af inqvartering in natura, borde tillställas gårdsegare, såvidt möjligt, minst två dagar innan qvarteret skall upplåtas till begärande.

I sammanhang härmed beslöto Stadsfullmäktige anmoda Drätselkammaren att tillställa Inqvarteringsnämnden utdrag ur taxeringslängden med angifvande af de gårdar, som äro från inqvartering befriade; äfvensom hos Kejs. Senaten anhålla att den för ryska militären i Finland fastställda inqvarteringsstariff måtte, der inqvarteringen ersättes af kronan, tillämpas äfven vid inqvartering af finska trupper.

Anskaffande af
stallrum för mi-
litärhästar vid
mobilisering

Med anledning af att Inqvarteringsnämnden hos Stadsfullmäktige framhållit behofvet af särskilda föreskrifter beträffande anordnandet af stallrum för militärens hästar vid inträffande mobilisering eller under krigstid, beslöto Stadsfullmäktige¹⁾ i skrifvelse underrätta Nämnden, att, då enligt tydliga ordalydelsen uti § 20 af gällande Inqvarteringsreglemente af den 19 januari 1876 anskaffandet af stallrum för militärens artilleri- och trosshästar ankommer å kronan, på hvars bekostnad slikt stallrum, der utrymme saknas i kronans egna byggnader, bör, enligt § 30 mom. 8 i samma reglemente, upphyras, Fullmäktige ansågo Inqvarteringsnämndens föreliggande framställning icke påkalla något tillgörande från Fullmäktiges sida.

Sedan Guvernören i länet derefter genom Magistraten af Stadsfullmäktige infordrat²⁾ förslag angående beredande i staden af stallrum för 400 hästar i händelse mobilisering af här förlagda ryska trupper möjligen komme att under

¹⁾ Stfgs prot. den 12 febr. § 20. — ²⁾ Guvns skrifv. af 10 april.

kall årstid inträffa, beslöto Stadsfullmäktige¹⁾, med vidhållande af sin förut i saken uttalade åsigt om kronans skyldighet att anskaffa ifrågavarande stallrum, anmoda Drätselkammaren att, i fall af behof, på anmälan för ifrågavarande ändamål anvisa staden tillhörig odisponerad mark, hvilken mark nu liksom härförinnan skulle för omförmälda temporära behof ersättningsfritt till kronan upplåtas. Efter det Guvernören härpå resolverat²⁾ att, emedan den landets kommuner och innevånare åliggande skyldigheten att under krigstid ombesörja kvarter för till landets försvar sammandragna finska eller ryska trupper sjelffallet måste inbegripa äfven de till dessa trupper hörande hästar samt mobilisering utgjorde begynnelsen af ett inträdt krigstillstånd, Stadsfullmäktige icke egt skäl för den af dem uttalade åsigten, hvarför Stadsfullmäktige förstängades att inom tre månader afgifva det äskade förslaget, samt Fullmäktige anført besvär³⁾ öfver Guvernörens härutinnan meddelade resolution, förklarade⁴⁾ Kejs. Senaten att, alldenstund kommunerna och innevånarne i Finland, enligt K. förordningen af den 18 januari 1882, äro skyldige bland annat att under fredstid åt såväl finska som ryska trupper, då sådant i följd af omständigheterna oundgängligen och undantagsvis erfordrades, mot ersättning upplåta bostad, hvarmed borde förstås ej allenast de boningsrum, som för befälets och manskapets inqvartering voro erforderliga, utan äfven de öfriga lägenheter, af hvilka dessa trupper hade behof, samt att under krigstid utan ersättning ombesörja inqvarterandet af till landets försvar sammandragna finska och ryska trupper, och ehuru väl frågan, hvem kostnaderna för nu ifrågakomna inqvartering komme att drabba, vore beroende deraf, huruvida inqvarteringen komme att ega rum i krigstid eller under fred; och således ej kunde på förhand afgöras, Stadsfullmäktige ej anført skäl till ändring af det slut, hvori Guvernören i saken stannat.

För beredande af logis åt militärpersoner, hvilka i tillfälliga tjensteupdrag vistas i staden, biföllo Stadsfullmäktige till Inqvarteringsnämndens förslag⁵⁾ om afslutandet af kontrakt med enskild person, som förbundit sig att under hyresåret 1889—1890 mot en ersättning af 1,300 mk hålla tvänne rum disponibla för detta ändamål.

Lokal för tillfällig inqvartering.

Enligt anmodan af Öfverstyrelsen för skolväsendet läto Stadsfullmäktige genom utsedde elektorer uppgöra förslag ej mindre till skolråd för tiden till den 1 september 1891 för nyinrättade privata svenska flickskolan⁶⁾, än för

Skolråd.

¹⁾ Stfgs prot. den 30 april § 9. — ²⁾ Guvns resol. af 27 maj. — ³⁾ Stfgs prot. den 13 juni § 3. — ⁴⁾ Kejs. Senatens utslag den 19 nov. — ⁵⁾ Inqv.-nämndens skriv. N:o 27 af 7 mars, Stfgs prot. den 12 mars § 7. — ⁶⁾ Stfgs prot. den 10 sept. § 3 och 8 okt. § 3.

komplettering af skolråden för reallyceum¹⁾ och fröken A. Pippings lyceum²⁾, hvarjemte Fullmäktige, på Folkskoledirektionens framställning genom elektorerna utsågo³⁾ skolråd för läsåret 1889—1890 för stadens fjorton folkskoledistrikt.

Medborgarerätt
och näringsrätt.
— Rätt till handel
med giftiga
ämnen.

Uti 27 fall tillstyrkte Stadsfullmäktige beviljande åt utländingar af finsk medborgarerätt⁴⁾ och uti 21 fall tillstånd till bedrifvande af handel eller annan näring⁵⁾, hvarjemte de uti 1 fall förordade beviljande af rätt till handel med giftiga ämnen⁶⁾.

Rätt till handel
med spritvaror.

Åt 2 personer eller firmor tillstyrkte Stadsfullmäktige beviljande af rätt till parthandel med spritvaror⁷⁾ samt åt 1 person tillstånd att vid bedrifvandet af en fabrik för lackfernissa m. m. använda sprit⁸⁾; hvarjemte Stadsfullmäktige uti 4 fall tillstyrkte beviljande af rätt till utskänkning af spritdrycker⁹⁾.

Förslag om förbud mot bärande
af knif.

Emedan Guvernören uti en genom Magistraten insänd skrifvelse¹⁰⁾, med anledning af ett uti staden förefallet slagsmål, framställt förslag om införande af förbud för stadens befolkning att vid vite med sig bära knif vid andra tillfällen, än då sådant vid förrättande af arbete var nödvändigt, beslöto Stadsfullmäktige¹¹⁾ meddela, det Fullmäktige icke kunde anse den uti Guvernörens skrifvelse återopade händelsen böra tillmätas sådan betydelse, att densamma skulle allena för sig påkalla det af Guvernören ifrågasatta förbudet, hvilket, enligt Fullmäktiges öfvertygelse, dessutom lätteligen kunde medföra ledsamma förvecklingar emellan polismyndigheterna, som egde öfvervaka förbudets efterlefnad, och den del af befolkningen, som enligt urgammal landssed städse bär knif uppå sig.

Sammanbyggande
af tomter.

På grund af ansökningar, som enligt Drätselkammarens förslag blifvit af Stadsfullmäktige under året tillstyrkta, beviljades tillstånd till sammanbyggande af följande i enskild ego befintliga tomter, nämligen:

tomterna N:o 1 vid Östra Skilnaden och N:o 2 vid Lilla Robertsgatan i qv. N:o 51 Svärdfisken¹²⁾;

¹⁾ Stfgs prot. den 15 jan. § 11. — ²⁾ Stfgs prot. den 26 mars § 5. — ³⁾ Stfgs prot. den 13 juni § 12. — ⁴⁾ Stfgs prot. den 15 jan. § 1, den 29 jan. § 3, den 26 febr. §§ 2, 3 och 4, den 26 mars §§ 1 och 2, den 9 april § 2, den 23 april §§ 1 och 2, den 30 april § 1, den 14 maj §§ 5 och 6, den 21 maj § 2, den 4 juni § 1, den 13 juni §§ 4, 5 och 6, den 10 sept. §§ 5, 6, 7 och 11, den 24 sept. § 2, den 15 okt. § 1, den 29 okt. §§ 3 a), 4 och 5. — ⁵⁾ Stfgs prot. den 29 jan. §§ 1 och 4, den 12 febr. § 1, den 26 mars § 3, den 9 april § 1, den 23 april § 3, den 30 april §§ 2, 3 och 4, den 10 sept. §§ 4, 10, 12, 13 och 14, den 24 sept. § 1, den 29 okt. §§ 2 och 3, den 26 nov. § 2, den 3 dec. § 1 och den 21 dec. §§ 1 och 2. — ⁶⁾ Stfgs prot. den 10 sept. § 15. — ⁷⁾ Stfgs prot. den 12 mars § 14 och den 1 okt. § 1. — ⁸⁾ Stfgs prot. den 10 sept. § 23. — ⁹⁾ Stfgs prot. den 26 mars § 12, den 14 maj § 11, den 15 okt. § 5 och den 21 dec. § 4. — ¹⁰⁾ Guvns skrivf. af 13 nov. — ¹¹⁾ Stfgs prot. den 3 dec. § 9. — ¹²⁾ Drkns skrivf. N:o 188 af 27 sept., Stfgs prot. den 15 okt. § 8.

tomterna N:ris 14 & 15 vid Konstantinsgatan i qv. N:o 21 Rådjuret¹);
tomterna N:o 5 vid Skilnadsgatan och N:o 1 vid Nylandsgatan i qv. N:o
61 Örnen²);

Likaledes förordade Stadsfullmäktige i enahanda ordning tillstånd till
klyfning af följande enskilda tomter, nämligen:

Klyfning af
tomter.

tomten N:o 17 vid Kaserngatan i qv. N:o 104 Guldfisken³);
tomten N:o 22 vid Alexandersgatan i qv. N:o 97 Haren⁴);
tomten N:o 15 vid Jägaregatan i qv. N:o 108 Simpan⁵);
tomten N:o 7 vid Albertsgatan i qv. N:o 72 Storken⁶);
tomten N:o 2 vid Munkholmsgatan i qv. N:o 122 Lommen⁷);
fabrikstomten N:o 56 vid Wladimirsgatan i qv. N:o 175 Vakteln⁸).

Deremot afstyrkte Stadsfullmäktige en ansökan om klyfning af tomten
N:o 9 vid Bergmansgatan i qv. N:o 100 b Vimban⁹).

Åt egaren af tomten N:o 11 vid Nikolaigatan i qv. N:o 131 Tigern be-
viljade Stadsfullmäktige rätt att mot det såsom odisponeradt område beteck-
nade Broberget anordna byggnad med fasad, under förbehåll att den reglering
af tomten finge ega rum, som erfordrades för Gengatans utvidgning från 25
till 40 fots bredd¹⁰).

Tillstånd till fa-
sad mot Bro-
berget.

Sedan Stadsfullmäktige under år 1887 till Helsovårdsnämndens utlåtande
remitterat det af ett utskott uppgjorda förslaget¹¹) till ny byggnadsordning
för staden samt detta utlåtande under året af Nämnden afgifvits¹²), företogo
Stadsfullmäktige vid särskilda sammanträden en utförlig granskning af det
uppgjorda förslaget och beslöto dervid¹³) tillsätta ett redaktionsutskott, som
egde i formelt afseende ytterligare genomgå de af Fullmäktige fattade beslu-
ten, för afhjelpande af möjliga inkonsekvenser, samt sedermera underställa
ärendet Fullmäktiges slutliga pröfning vid en andra läsning. För aflönande

Ny byggnads-
ordning.

¹) Drkns skrivf. N:o 191 af 4 okt., Stfgs prot. den 15 okt. § 9. — ²) Drkns skrivf. N:o 213 af 25 okt., Stfgs prot. den 29 okt. § 8. — ³) Drkns skrivf. N:o 253 af 7 dec. 1888, Stfgs prot. den 29 jan. § 5. — ⁴) Drkns skrivf. N:o 89 af 5 april, Stfgs prot. den 9 april § 11. — ⁵) Drkns skrivf. N:o 88 af 5 april, Stfgs prot. den 9 april § 12. — ⁶) Drkns skrivf. N:o 112 af 10 maj, Stfgs prot. den 14 maj § 10. — ⁷) Drkns skrivf. N:o 159 af 5 juli, Stfgs prot. den 10 sept. § 24. — ⁸) Drkns skrivf. N:o 222 af 1 nov., Stfgs prot. den 5 nov. § 5. — ⁹) Drkns skrivf. N:o 189 af 27 sept. och N:o 248 af 6 dec., Stfgs prot. den 15 okt. § 10 och den 10 dec. § 4. — ¹⁰) Drkns skrivf. N:o 56 af 8 febr., Stfgs prot. den 12 febr. § 12. — ¹¹) Stfgs tryckta handl. N:o 24 för 1887. — ¹²) Stfgs tryckta handl. N:o 12 för 1889. — ¹³) Stfgs prot. den 12 mars § 15, den 9 april § 22, den 23 april § 6, den 30 april § 8, den 7 maj § 6, den 14 maj § 12, den 17 maj § 1, den 21 maj § 6, den 28 maj § 11, den 8 okt. § 4, den 15 okt. § 19, den 22 okt. § 1, den 29 okt. § 12, den 5 nov. § 1 och den 19 nov. § 7.

af särskild sekreterare bemyndigades redaktionsutskottet använda ett belopp af ända till 1,000 mk¹⁾. Utskottets förslag hann icke afgifvas under året.

Stadganden ang. bebyggande af fabrikstomter. Det utskott, till hvilket Stadsfullmäktige under föregående år remitterat²⁾ frågan om utarbetande af särskilda stadganden rörande bebyggande af fabriks- tomter, afgaf under året sitt förslag i ämnet³⁾. Innan Stadsfullmäktige dock ingingo i pröfning af förslaget, remitterade de⁴⁾ detsamma till Helsöwards- nämndens utlåtande.

Stadganden ang. bebyggande af bostadsvillor. Med anledning af en inom Stadsfullmäktige väckt motion om utarbetande af utförligare stadganden angående bebyggande af bostadstomter å stadens villalägenheter, än de af Drätselkammaren under föregående år fastställda⁵⁾, hvilken motion af stadsfullmäktige remitterats⁶⁾ till Drätselkammarens utlåtande, inkom Kammaren⁷⁾ med förslag i detta syfte, hvilket förslag med några mindre ändringar af Stadsfullmäktige godkändes⁸⁾, jemte det Drätselkammaren tillika berättigades att ombesörja de i dessa stadganden förekommande mått- bestämningars reduktion till motsvarande tal enligt metersystemet och dervid gifva dessa nödig afrundning. De sålunda fastställda stadgandena voro af följande lydelse:

„§ 1. Jemte det en fri och öfveralt sammanhängande gårdsplan af minst tvåtusen ethundrasextio qvadratfots areal bör lemnas obebygd, skall dessutom iakttagas att gårdsplanens och öfriga fria områdets sammanlagda areal icke får understiga en tredjedel af tomtens hela yttinnehåll.

§ 2. I afseende å största arealen, som hus af trä får upptaga, skola stadgandena i den för Helsingfors stad gällande Byggnadsordning lända till efterrättelse. Emedan boningshus af trä å samma tomt bör lemnas obebygdt ett afstånd af minst trettio fot samt mellan boningshus och uthus af minst tjugu fot; och må uti ingen händelse hus uppföras närmare inre tomtränserna än femton fot.

§ 3. Å Berghäll, Ås och andra villaområden, hvilka i likhet med dessa indelats i smärre bostadstomter, få trähus uppföras endast i en våning, hvar- vid dock i stenfoten, der markens sluttning sådant medgifver, boningsrum och hvälfd bagarstuga må inredas. Vindsrum med eldstad tillåtas icke och böra i afseende å husets höjd föreskrifterna i stadens Byggnadsordning tillämpas.

§ 4. Tvåvåningshus, hvilka icke äro helt och hållet af sten, få uppfö- ras sålunda att nedre våningen är af sten, den öfre af trä, och må, der mar-

1) Stfgs prot. den 28 maj § 10. — 2) Se 1888 års berättelse pag. 55. — 3) Stfgs tryckta handl. n:o 32 för 1889. — 4) Stfgs prot. den 3 dec. § 15. — 5) Se 1888 års berättelse pag. 66. — 6) Stfgs prot. den 15 jan. § 14. — 7) Drkns skrivf. N:o 61 af 21 febr. — 8) Stfgs prot. den 26 febr. § 6 och den 12 mars § 9.

kens sluttning sådant medgifver, i stenfoten dessutom inredas hvälfd bagarstuga. Höjden af sådant boningshus, från markens högsta punkt till takbandet, får uti ingen händelse öfverstiga trettiotvå fot. Vindsrum med eldstad vare förbjudna.

§ 5. Å öfriga villalägenheter, der boningshusen komma att ligga spridda på längre afstånd från hvarandra och möjligen äro omgifna af träd, är uppförandet af trähus i två våningar i allmänhet tillåtet, dock beroende på pröfning af Drätselkammaren i hvarje särskildt fall.

§ 6. Tak få täckas endast med plåt, asfaltfilt eller annat brandfritt material.

§ 7. Å stadens till bostadsvillor indelade mark må hus icke uppföras utan att platsen, der huset skall stå, blifvit genom stadens Byggnadskontor utstakad.⁴

Efter det Magistraten hos Stadsfullmäktige hemställt¹⁾ om utvidgande af stadens brandområde, så att detsamma komme att omfatta jemväl bostadstomterna å villalägenheterna Berghäll, Hagnäs och Necken, samt Brandkommissionen uti affordradt utlåtande²⁾ framhållit de vådor som uppstode för sjelfva staden, i händelse brandkåren i dess helhet ålades att utrycka till eldsvåda å förenämnda villaområden, remitterade Stadsfullmäktige³⁾ ärendet till behandling af ett utskott, på hvars framställning Fullmäktige sedermera beslöto⁴⁾ ingå med underdånig framställning om ändring af stadens brandordning i sådant syfte:

Utvidgning af stadens brandområde.

att till Helsingfors brandområde komme att räknas icke blott den egentliga staden och förstäderna, utan ock Brunnsparcken, Kaisaniemi park, Botaniska trädgården, Broholmarne, villalägenheterna Berghäll, Hagnäs och Necken äfvensom fasta landet söder om en linie dragen från Lappviken mellan villorna Alkärr och Sandnäs samt derefter, längs villorna Fjelldals och Hagsunds södra gränser, ända fram till Gloviken;

att vid uppkommet brandtillbud å lägenheterna Berghäll, Hagnäs och Necken stadens brandkommando vore skyldigt att utrycka endast till så stor del som brandmästaren pröfvade vara med stadens säkerhet mot eldfara förenligt; samt

att, i händelse af eldsvåda utom brandområdet, men inom stadsportarne, någon del af stadens brandredskap och brandkommando finge efter brandmästarens pröfning utsändas.

¹⁾ Magns skrivv. N:o 149 af 20 aug. — ²⁾ Stfgs prot. den 24 sept. § 3 och den 15 okt. § 13.

Förstärkning af stadens brandväsende.

I sammanhang härmed beslöto Stadsfullmäktige jemväl på utskottets förslag uppdraga åt Brandkommissionen att taga under öfvervägande och till Fullmäktige inkomma med förslag till de åtgärder för brandväsendets förstärkning eller förbättring, som Kommissionen fann vara af stadens utveckling och brandområdets nödiga utvidgande påkallade.

Förändrad tolkning af folkskolereglementet.

Emedan §§ 5 och 6 i stadens folkskolereglemente enligt deras ordalydelse tolkats sålunda att antalet ordinarie lärare vid stadens folkskolor icke finge öfverstiga sexton, — i följd hvaraf ett stort antal biträdande lärare och lärarinnor blifvit vid folkskolorna anstälde, hvilka dock icke i denna egenskap kunde komma i åtnjutande af pension, — men berörda inskränkning icke syntes hafva skäl för sig eller ens varit afsedd, beslöto Stadsfullmäktige, med anledning af en utaf Folkskoledirektionen gjord framställning¹⁾, ingå²⁾ med underdånig hemställan derom att Folkskoledirektionen finge, utan hinder af ordalydelsen af sagda §§, till ordinarie utnämna de lärare och lärarinnor, som vid stadens folkskolor oförvitligen tjenstgjort i fem år. I anledning häraf förklarade K. Senaten³⁾ Fullmäktige vara oförhindrade att låta, utan begränsning af antalet, till ordinarie lärare eller lärarinnor vid stadens folkskolor utnämna sådana personer, som äro till slik befattning kompetenta.

Tillägg till polisordningen.

Genom Magistraten hade Stadsfullmäktiges yttrande infordrats⁴⁾ angående införandet af tillägg i polisordningen i sådant syfte, att egare af badstugor, som upplätas till allmänhetens begagnande, skulle vid utsättande vite förbjudas att samtidigt lemna tillträde för män och qvinnor, utom när badstuga upplättes åt en familj, äfvensom att enhvar, som för den arbetande klassen upplät badstuga med gemensamt afklädningsrum, skulle åläggas att ovilkorligen emot kontramärke affordra de badande deras klädespersedlar och öfriga tillhörigheter till förvaring uti något läst rum eller förvaringsställe, till hvilket endast vakten å badanstalten innehade nyckeln, vid äfventyr att, om något härutinnan försummades eller något af de badandes kläder eller tillhörigheter förkom, vara förfallen till utsatt vite och skyldig att ersätta det förkomnas värde. Fullmäktige beslöto⁵⁾ med anledning häraf förklara att Fullmäktige i allo godkände det förra förslaget samt att Fullmäktige väl ansågo det senare vara svårt att i praktiken tillämpa, men i betraktande af dess goda syfte dock icke hade något att deremot invända.

Stadgar angående mjölkhandeln.

Efter det Helsovårdsnämnden under år 1887 uppgjort ett förslag till

¹⁾ Folkskoledirekt:s skrifv. af 18 jan. — ²⁾ Stfgs prot. den 29 jan. § 16 och den 12 febr. § 14. — ³⁾ Ecklesiastik-Exps skrifv. af 10 april, Stfgs prot. den 14 maj § 3. — ⁴⁾ Magns skrifv. N:o 201 af 7 dec. — ⁵⁾ Stfgs prot. den 17 dec. § 2.

stadgar angående mjölkhandeln i staden¹⁾, hvilket af Stadsfullmäktige öfverlemnats till granskning af ett utskott, inkom utskottet under året med sitt utlåtande²⁾, i enlighet hvarmed Stadsfullmäktige godkände följande stadganden i detta ämne:

„§ 1. Mjölkhandel får i Helsingfors eller å dess afhysta område ega rum endast: 1:o uti särskildt för mjölkhandel afsedd butik (mjölkmagasin); 2:o å allmänna saluplatser samt från mjölkförsäljares fordon på gatorna, i den mån gällande ordningsföreskrifter sådant medgifva; 3:o vid ladugård i särskildt för ändamålet inrättadt rum; och 4:o genom försändning af tingad mjölk till kunders hem. — För rättighet att idka mjölkhandel i butik (magasin) fordras, utöfver hvad i allmän förordning kan vara stadgadt, att skriftligg annmälan göres hos stadens Helsovårdsnämnd, innan försäljningen börjar.

§ 2. Lokal, i hvilken mjölk hålles till salu eller förvaras till försäljning, skall vara sund, ljus, luftig och ändamålsenligt inredd samt hållas i rent och snygt skick. Den får icke för sitt ändamål användas, utan att den blifvit och fortfarande är af Helsovårdsnämnden godkänd. — Lägenheten får icke begagnas till bostad, sofrum eller kök, eller till förvaring eller försäljning af sådant, som kan gifva mjölken bismak eller befordra dess förskämning.

§ 3. Till förvaring eller transport af mjölk få endast användas rena, snygga och i öfrigt ändamålsenliga kärl.

§ 4. Mjölkförsäljningslokal skall utvändigt vara försedd med skylt, som tydligt angifver rörelsen och mjölkförsäljarens namn. I försäljningsrummet skall ett exemplar af dessa stadgar alltid vara anslaget.

§ 5. Inträffar sjukdomsfall i boningsrum, som är beläget intill ladugård eller upplåtet åt der anställd personal, eller i bostadslägenhet, tillhörande mjölkförsäljningslokal, eller ock uti mjölkförsäljares eller mjölkproducents familj, och finnes anledning antaga att sjukdomen är af smittosam beskaffenhet, skall annmälan om förhållandet ofördröjligen göras hos Helsovårdsnämnden, som har att skyndsamt gifva nödiga föreskrifter till förekommande af sjukdomens spridning genom mjölken. Intill dess Nämnden meddelat beslut härutinnan och de gifna föreskrifterna iakttagits, är det förbjudet att utlemna någon mjölk från vidkommande ställen; gällande detta förbud äfven försäljningsställe och förvaringsrum, dit mjölk blifvit sänd ifrån sålunda som misstänkt förklarad ladugård.

§ 6. Mjölk eller grädde får icke till salu hållas eller på försäljnings-

¹⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 4 för 1887. — ²⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 29 för 1889. — ³⁾ Stfgs prot. den 19 nov. § 8.

ställe förvaras, med mindre den är fri från tillsats af vatten eller annat främmande ämne. — Söt mjölk, som hålles till salu i butik, skall förvaras i skilda kärl med tydliga påskrifter, utvisande att mjölken är antingen 1:o oskummad (helmjölk), 2:o skummad eller 3:o separerad¹⁾.

§ 7. Helsopolisen får ej förvägras tillträde till ladugård, försäljnings- eller förvaringsställe för mjölk, med dertill hörande lägenheter, ej heller att der mot betalning efter gångbart pris af varorna taga prof.

§ 8. Bryter någon emot denna stadga, eller underlåter att ställa sig de enligt densamma meddelade föreskrifter till efterrättelse, böte, der ej straff för förseelsen är i allmän lag utsatt, från och med tre till och med tvåhundra mark; skolande uti de i §§ 5 och 6 nämnda fall lämplig åtgärd för varans oskadliggörande genast vidtagas, samt, i händelse Helsovårdsnämnden finner skäl dertill förekomma, saken jemte den skyldiges namn bringas till allmänhetens kännedom.

§ 9. Dessa stadgar gälla till efterrättelse från och med den 1 juni 1890. De skola tillämpas jemväl å då redan befintlig mjölkhandel, med rätt likväl för Helsovårdsnämnden att, för såvidt angår bestämmelsen i § 2, för viss tid eller tillsvidare medgifva undantag i de särskilda fall, der större olägenhet deraf icke är att befara.“

Nya distriktsläkarebefattningar.

Med anledning af att den tid, för hvilken stadens tvänne distriktsläkare samt den af staden anställda qvinliga läkaren blifvit antagna, skulle under året utgå, gjorde Helsovårdsnämnden framställning²⁾ om ökande af distriktsläkaretjänsternas ökande till fyra samt deraf föranledd förändring af dessas instruktion m. m. Stadsfullmäktige beslöto³⁾ att till en början anmoda distriktsläkarne och den qvinliga läkaren att tillsvidare fortfara med utöfningen af sina befattningar samt i öfrigt hänskjuta ärendet till behandling af ett utskott. Sedan detta afgifvit sitt utlåtande⁴⁾, beslöto Stadsfullmäktige⁵⁾ i öfverensstämmelse dermed att inrätta två nya distriktsläkaretjänster, som skulle besättas med legitimerade läkare med 3,000 mk årlig lön och med tillägg af 400 mk i resemedel för den ena af dem (i Tölö distrikt); att fortfarande bibehålla den qvinliga läkaren samt öka dess lön med 600 mk, eller till samma belopp, som den för öfriga distriktsläkare bestämda; att låta besätta de sålunda inrättade fyra distriktsläkaretjänsterna på tre år från den 1 juni 1889 efter ansökning och med vilkor att framtida innehafvare underkastade sig möjliga

¹⁾ Skummjölk, hvars fetthalt understiger 0,5 %. — ²⁾ Helsovårdsnämndens skrivf. N:o 11 af 5 febr. (Stfgs tryckta handl. N:o 7). — ³⁾ Stfgs prot. den 26 febr. § 13. — ⁴⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 13. — ⁵⁾ Stfgs prot. den 26 mars § 11 och 9 april § 16.

ändringar i instruktionen för distriktsläkarne; samt att erbjuda doktorn fröken Rosina Heikel att fortfarande på samma tid omhänderhafva den qvinliga läkarebefattningen.

På grund af ett härvid tillika gifvit uppdrag inkom Helsovårdsnämnden sedermera med ett förslag till ny instruktion för distriktsläkarne¹⁾, hvilket förslag efter försiggången utskottsberedning af Stadsfullmäktige godkändes med några mindre ändringar²⁾. I enlighet härmed indelades stadens område i afseende å distriktsläkarnes tjenstgöring i fyra distrikt, nämligen: södra distriktet, omfattande 3:dje, 5:te, 6:te, 7:de och 9:de stadsdelarne; norra distriktet, omfattande 1:sta, 2:dra, 4:de och 8:de stadsdelarne; Sörnäs-distriktet, eller trakten norr om Långa bron och öster om jernvägslinien; samt Tölö-distriktet, eller trakten norr om Esbo tull och vester om jernvägslinien. Läkaren i södra distriktet bör derjemte betjena underbefälet och manskapet vid stadens ordinarie brandkår äfvensom deras familjer med läkarevård; hvaremot sjukvården vid stadens arbets- och fattiggård samt det dertill hörande lasarettet handhafves af läkaren i Tölö distrikt, som i sådant afseende bör besöka inrättningen, tills derom annorlunda förordnas, minst hvar annan dag och derutöfver vid förekommande fall på kallelse af inrättningens föreståndare. Sjukdomsfall ibland barn till och med femton år uti 1:sta, 2:dra, 3:dje och 8:de stadsdelarne äfvensom de allmänna sjukdomsfallen hos fullväxta qvinnor i samma stadsdelar åligger det åter den uti stadens tjenst för gynakologiska sjukdomar anställda qvinliga läkaren att behandla, i hvilket afseende instruktionen för öfrigt eger sin tillämpning jemväl å henne.

Ny instruktion för distriktsläkarne.

Med stöd af en utaf Helsovårdsnämnden gjord framställning³⁾, som blifvit förordad af ett utskott⁴⁾, beslöto Stadsfullmäktige⁵⁾ att tillsvidare för en tid af tre år anställa en läkare med specialinsigt i hygien såsom sundhetsinspektör i staden mot en aflöning af 6,000 mk i arvode och 1,000 mk i resemedel, samt att för sundhetsinspektören fastställa en instruktion, enligt hvilken honom skulle åligga

Anställande af en sundhetsinspektör.

att, såsom närmast under stadsläkaren förman för helsopolisen, leda den dervid anställda personalens verksamhet och i främsta rummet ansvara för att den vederbörligen fullgör sina åligganden äfvensom lemna densamma nödig undervisning i allmän helsovårdslära och meddela den annan kunskap, som för utöfningen af dess tjensteåliggande erfordras, samt tillse att den eger kän-

¹⁾ Helsovårdsnämndens skrivf. N:o 49 af 3 juni, (Stfgs tryckta handl. N:o 31 pag. 3). — ²⁾ Stfgs prot. den 3 dec. § 13. — ³⁾ Helsovårdsnämndens skrivf. N:o 20 af 9 mars (Stfgs tryckta handl. N:o 11). — ⁴⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 31. — ⁵⁾ Stfgs prot. den 3 dec. § 13 och den 10 dec. § 7.

nedom ej mindre om sina skyldigheter än om de författningar och föreskrifter, hvarpå dessa grundas;

att förrätta sådana helsopolisen tillhörande undersökningar, hvilka erfordra ett större kunskapsmått eller annars äro af den grannliga natur, att de ej kunna af underlydande utföras;

att sjelf och genom den öfriga personalen såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar undersöka de sanitära förhållandena och, der skäl till anmärkning förefinnes, söka genom råd och anvisningar ernå nödig rättelse eller, i motsatt fall, förhållandet hos Helsovårdsnämnden anmäla;

att, så snart ny byggnadsordning för staden blifvit fastställd, fullgöra hvad enligt sagda byggnadsordning honom åligger;

att vid ny- eller ombyggnad af boningshus i staden öfvervaka att byggnadsordningens föreskrifter i sanitärt hänseende iakttagas, särskildt beträffande golffyllning, ventilation och afloppsledningar samt att husen icke upplåtas till beboende så länge rummen i desamma besväras af fukt i för hälsan skadlig grad;

att för öfrigt verkställa alla uppdrag i helsovårdsärenden, som Helsovårdsnämnden eller stadsläkaren honom anförtror;

att hvarje helgfri dag på bestämd tid, som bör genom Helsovårdsnämndens försorg offentliggöras, uppehålla sig å en åt Helsovårdsnämnden för sådant ändamål anvisad lokal, derstädes mottaga anmälningar och meddelanden från allmänheten, åt denna lemna nödiga upplysningar samt af stadsläkaren erhålla förekommande uppdrag;

att vid Helsovårdsnämndens sammanträden, till hvilka han i likhet med nämndens ledamöter kallas, föredraga alla på hans framställning till behandling upptagna ärenden, hvarvid han eger rätt att deltaga i den deraf föranledda diskussionen, men icke i omröstning; samt

att i början af hvarje månad till Helsovårdsnämnden, som han för öfrigt skall hålla i ständig kunskap om alla till hans verksamhet hörande förhållanden, aflemna en kortfattad redogörelse såväl öfver sin egen som den öfriga personalens vid helsopolisen verksamhet under den föregående månaden, ävensom hvarje år före Februari månads utgång en berättelse öfver samma verksamhet under det sist förflutna året, för att i Helsovårdsnämndens årsberättelse intagas.

Emedan Stadsfullmäktige ansågo sundhetsinspektörens åligganden framdeles böra förenas med stadsläkaretjensten, beslöto Fullmäktige tillika

att, då sundhetsinspektörstjensten första gången skulle anslås ledig, uti anslaget härom skulle ingå den bestämning att, derest stadsläkaretjensten blefve

ledig under den tid sundhetsinspektörens förordnande varar, denne vore skyldig att, om han komme att dertill utses, tillsvidare sköta stadsläkarens åligganden;

att anmoda Magistraten att, då stadsläkaretjensten blifver ledig, uti anslaget om tjänstens ledigansläende tillkännagifva att den blifvande innehafvaren deraf är skyldig underkasta sig de bestämmingar angående helso- och sjukvården i Helsingfors, som kunna af Stadsfullmäktige godkännas; samt

att uppdraga åt Helsovårdsnämnden att i god tid förrän tiden för distriktsläkarnes tjänsteförordnande utgår, till Stadsfullmäktige inkomma med förslag angående omorganisation af stadens helso- och sjukvård.

Med anledning af en utaf Helsovårdsnämnden gjord framställning¹⁾, som förordats af Magistraten²⁾, beslöto Stadsfullmäktige³⁾ förordna, att från ingången af år 1890, tillsvidare och intill dess annorlunda blefve förordnadt, allt till salu inom staden hållet svinkött, som vid verkställd besigtning befunnits vara behäftadt med trikiner, skulle med stadens medel inlösas för ett medelpris af 25 penni per skålpund, för att sedermera förstöras; och skulle de här för nödiga utgifterna påföras undersökningsstationens för lifsmedel expenser.

Inlösen af trikinhaltigt svinkött.

Sedan Stadsfullmäktige, med anledning af de i gaskontrollörens berättelse öfver gaslysningen i staden för lysåret 1887—1888 meddelade uppgifterna om gasens låga lyskraft under föregående år, beslutit tillsätta ett utskott⁴⁾ för afgifvande af förslag till de åtgärder, som med anledning deraf borde vidtagas, remitterade Stadsfullmäktige till samma utskotts handläggning gaskontrollörens berättelse för lysåret 1888—1889⁵⁾, hvori likartade uppgifter meddelades. — Till samma utskotts beredning öfverlemnades jemväl en från Helsovårdsnämnden genom Magistraten inkommen framställning om vidtagande af åtgärd för bestämmande af en maximalgräns för lysgasens svafvelhalt⁶⁾. Utskottets utlåtande hann icke afgifvas under året.

Gaskontrollörens årsberättelse.

Bestämmande af maximalgräns för lysgasens svafvelhalt.

Till Drätselkammaren utlåtande remitterades åter⁷⁾ en af gaslysningsaktiebolaget gjord hemställan om vidtagande af särskilda förbättringar af gatubelysningen, gående ut på ökande af gatlyktornas antal, utvidgning af lysningstiden för samtliga gaslyktor äfvensom anordnande af en intensivare belysning af stadens mera centrala och lifligt trafikerade delar genom ökning af gaskonsumtionen och användande af mera tidsenligt konstruerade lyktor.

Förbättring af gatubelysningen.

Emedan åtskilliga af stadens hyrkuskar hos Magistraten gjort framställ-

Ändringar i taxau och ordningsreglerna för hyrkuskarne.

1) Helsovårdsnämndens skrivv. N:o 70 af 24 okt. — 2) Magns skrivv. N:o 186 af 13 nov. — 3) Stfgs prot. den 19 nov. § 2. — 4) Se 1888 års berättelse pag. 55. — 5) Stfgs prot. den 15 okt. § 4. — 6) Helsovårdsnämndens skrivv. N:o 18 af 5 mars, Stfgs prot. den 12 mars § 3. — 7) Stfgs prot. den 22 okt. § 2.

ning om särskilda ändringar i de för dem gällande taxa och ordningsregler, hade Magistraten infordrat¹⁾ Stadsfullmäktiges yttrande angående denna framställning. Efter det Stadsfullmäktige låtit ärendet beredas af ett utskott²⁾, beslöto Fullmäktige afgifva sitt utlåtande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med utskottets förslag³⁾, som förordade särskilda förhöjningar i den förut gällande taxan.

Ny stadga för idkande af fiske i stadens fiskevatten.

I anledning af en utaf Magistraten hos Stadsfullmäktige gjord framställning⁴⁾ derom, att de af Guvernören i länet genom resolution af den 25 juni 1861 fastställda „Stadgar ländande till efterrättelse i afseende å idkande af fiske uppå det Helsingfors stad underlydande fiskevatten“ borde omarbetas, emedan desamma i flera afseenden voro föråldrade och de deri ingående ansvarsbestämningarna icke vidare voro giltiga, beslöto Stadsfullmäktige⁵⁾ öfverlemna åt ett utskott att uppgöra förslag till nya stadganden i förenämndt afseende; hvarjemte Stadsfullmäktige redan i sammanhang härmed af förekommen anledning beslöto utfärda förbud emot begagnande i stadens fiskevatten af så kallad storryssja jemte erinran om att enligt gällande stadga endast i staden bosatte personer voro till fiske i sagda vatten berättigade. Sedan utskottet afgifvit sitt förslag i ämnet⁶⁾ samt detsamma på grund af Stadsfullmäktiges förordnande blifvit i vissa delar omarbetadt⁷⁾, antogo Stadsfullmäktige⁸⁾ följande stadga för fiskes idkande i Helsingfors stad underlydande fiskevatten:

„§ 1. Enhvar af stadens invånare äfvensom dem hvilka äro bosatta å stadens afhysta mark, men icke andra, är tillåtet att, med undantag af de områden i hvilka enligt § 2 fiskerättighet beviljats, i stadens fiskevatten idka fiske emot erläggande af årliga afgifter till stadskassan för de fiskredskap som dervid begagnas, nämligen för en not tjugu mark, för storryssja tio mark, för hvarje sköt, nät, vanlig ryssja och garnmjärde två mark samt för all slags krok en mark per hundra. För mete erlägges icke någon afgift.

§ 2. Innehafvare af villa- eller andra arrendeorråden å stadens mark berättigas att, der de så önska, tillösa sig uteslutande fiskerättighet i fiskevattnet invid deras strandområde, allt eftersom förhållandena sådant tillåta, på en sträcka af högst femtio meter ifrån stranden. För denna rättighet erlägges enligt Drätselkammarens pröfning afgift, beräknad efter femton å tjugu mark för hvarje etthundra meter strandlängd, jemte det för strandlängd under ett-

¹⁾ Magns skriv. N:o 3 af 23 jan. — ²⁾ Stfgs prot. den 12 febr. § 2. — ³⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 15, Stfgs prot. den 7 maj § 5. — ⁴⁾ Magns skriv. N:o 50 af 3 april. — ⁵⁾ Stfgs prot. den 9 april § 3. — ⁶⁾ Stfgs tryckta handl. N:o 21. — ⁷⁾ Stfgs prot. den 1 okt. § 4. — ⁸⁾ Stfgs prot. den 3 dec. § 11.

hundra meter betalas minst femton mark. Arrendator vare skyldig att jemlikt Drätselkammarens närmare föreskrift utmärka gränserna för sitt område.

§ 3. Af ofvanstående afgifter erläggas de i § 1 uppräknade å stadens Hamnkontor, hvarvid för hvarje särskild fiskbragd utlämnas tillståndspollett, hvilken sedermera alltid bör hvad skötar, nät, ryssjor och mjärdar beträffa vara fästad vid bragden då densamma begagnas och vid annat fiske kunna upptes, emedan fisket eljes anses såsom oloffigt och redskapet är beslag underkastadt. De i § 2 omförmälda arrendebelopp inbetalas till stadens Drätselkontor.

§ 4. Fiske med mete, krok, ref, ryssjor, garnmjärdar och nät vare, med de i §§ 7 och 10 omförmälda undantag, under hvarje tid af året tillåtet; dock må, med de i § 7 nämnda undantag inga ryssjor, mjärdar eller nät nyttjas, som i någon del äro finare bundna, än att afståndet från knut till knut, när redskapet är i vått tillstånd, utgör 25 millimeter (1 tum).

§ 5. Notdrägt samt fiske med sköt och storryssja får idkas endast å öppna fjärdar och utåt hafvet samt är helt och hållet förbjudet norr om en linie från Skatuddens ostligaste punkt midt öfver Vrakholmen till grundet Länsman, inom Södra hamnen, Sandvikshamnen samt norr om en linie från Busholmens sydvestliga spets öfver Märrholmen till Grisen. Ryssjor som användas i nyssnämnda inre vatten få icke vara större än 5,7 meter (19 fot) i längd och 1,5 meter (5 fot) i höjd samt ej vara försedda med längre gärde än 6 meter (20 fot) för hvarje parryssja och 9 meter (30 fot) för ensamstående ryssja, hvarvid gärdets höjd lika litet som ryssjans får öfverstiga 1,5 meter (5 fot). I samma områden må ej heller nät, hvars höjd öfverstiger 1,5 meter (5 fot) begagnas.

§ 6. I strandnot af hvad namn den vara må, som begagnas vid dragning från land eller på grundt vatten för fångst af abborre, mört, braxen, id, gädda eller andra större fiskslag, får ingen del vara tätare, än att afståndet från knut till knut, när redskapet är i vått tillstånd, utgör 25 mm (1 tum). Lag samma vare om stornot, som är afsedd för fångst af nyssnämnda fiskslag (s. k. fjällfisk) eller som nyttjas vid dragning på djupt vatten i sådant fiskevatten, der hvarken strömming, hvassbuk, siklöja eller nors finnes; men i stornot som nyttjas i fiskevatten, der ett eller flera af nyssnämnda fiskslag förekomma, må notkilen vara finare bunden, dock icke tätare, än att, med i nästa § 7 nämndt undantag, högst elfva (11) hvarf räknas på 15 centimeter (1 kvarter) af notens djuplek samt att uti fiskevatten, hvarest nors eller hvassbuk samtidigt med strömming förekomma, maskorna i de två sista meter af notkilen få vara tätare bundna.

§ 7. Vid strömmingsfiske får icke nyttjas not eller ryssjor, som i någon del äro finare bundna, än 13 mm ($\frac{1}{2}$ tum) emellan bindningsknutarne eller högst elfva (11) hvarf på 15 centimeter (1 kvarter), ej heller skötor, som äro tätare än $9\frac{1}{2}$ hvarf på 15 centimeter. — Fångst af hvassbuk, spigg, siklöja, nors, löja och gers får idkas alla tider och på alla ställen, som af ålder brukligt varit, med not eller annat af garn bundet redskap; dock må härvid icke begagnas redskap med mindre maskor, än att afståndet emellan närmaste bindningsknutar, då redskapet är i vått tillstånd, utgör åtminstone 10 mm ($\frac{3}{8}$ tum). — Redskap som är afsedt för fångst af nyssnämnda fiskslag får icke till fångst af större fiskslag eller deras yngel afsigtligen nyttjas. — Uti Vanda ås mynning och derutanför belägna inre bassäng af Gammelstads-viken skall siken fredas emellan den 30 September och den 1 December, under hvilken tid inga fiskbragder der få nyttjas.

§ 8. Fiske må ej idkas medels utläggande och affyrande under vattenytan af minor eller patroner, laddade med dynamit, krut eller annat sprängämne, ej heller medels utkastande i fiskevatten af något fast eller flytande ämne, af hvad namn det vara må, som å fisk och fiskyngel verkar dödande eller döfvande.

§ 9. Under påstående fisklek eller notfiske må man icke i grannskapet lossa skott eller annat starkt buller förorsaka, såvidt det utan synnerlig olägenhet undvikas kan. Ej heller må någon genom försänkningar eller medels pålars nedslagning förderfva ställen, som till notvarp nyttjas.

§ 10. Yngel af laxartad fisk som håller i längd mindre än 225 mm (9 tum) må icke under någon tid af året metas eller annorlunda uppsåtligen fångas. Ej heller må sådan fiskyngel till salu utbjudas, köpas, emottagas eller från ort till annan forslas.

§ 11. Att afsigtligt eller genom grof vårdslöshet ur vattnet upptaga och förstöra under lek lagd fiskrom vare förbjudet. Den ofta uti redskap uppkommande fiskrom bör genast i vattnet bortsköljas, helst öfver nedsänkta friska qvistar, med hvilka rommen får sjunka till botten.

§ 12. Hvar och en som bryter emot hvad i denna stadga blifvit förbjudet eller eftersätter, hvad deri är vordet anbefaldt, straffas med böter, efter sakens beskaffenhet, från 10 till och med 100 mark, der uti Nådiga fiskeristadgan ansvar för dylik olaglighet ej finnes utsatt. — Begagnande för fiske af redskap, som förbjudet är, äfvensom idkande under fridlysningstid af sådant fiske, som derunder är instäldt, medföre, utom bötesansvar, jemväl förlust af redskap och fångst, såsom derom uti Nådiga fiskeriförordningen sagdt är. — Yngel af laxartad fisk, som emot stadgandet i § 10 till salu utbjudes,

köpes, emottages eller från ort till annan forslas, vare ock, i enlighet med samma förordning, förverkad.

§ 13. För verksammare kontroll öfver efterlefnaden af denna stadga utser staden för två år i sänder tvänne pålitlige fiskeritillsyningsmän, öfver hvilka stadens fiskaler ega hafva inseende.

§ 14. Allmän åklagare eller fiskeritillsyningsman tillhöre att beifra öfverträdelse af de i denna stadga till allmänt gagn gifna föreskrifter, med iakttagande likväl beträffande de i § 2 nämnda fiskevattensarrendatorer af hvad § 46 i fiskeristadgan härom bestämmer. För sådant ändamål vare allmän åklagare eller fiskeritillsyningsman, utom annat, berättigad att, der något enligt denna stadga förbjudet eller eljes olagligt fiskredskap anträffas i fiskevatten, båt, öppen sjöbod eller annorstädes i närheten af fiskevatten, taga samma redskap i beslag. Och ege allmän åklagare eller fiskeritillsyningsman rätt att besigtiga all inom fiskeområdet i bruk varande redskap.

§ 15. Guvernören må, derest fiskfångst under förbjuden tid för vetenskapligt ändamål eller fiskodlings utförande ifrågasättes, dertill lemna tillstånd, dock att i sammanhang dermed lämpliga föreskrifter till förekommande af missbruk meddelas.“

I sammanhang härmed beslöto Stadsfullmäktige öppna underhandlingar med Helsing kommun för åstadkommande af en fiskeriförening derhän, att notdrägt samt fiskande med storryssa och sköt i Gammelstadsviken äfvensom under sikens lektid eller från den 30 september till den 1 december allt fiske i Vanda ås mynning samt i Gammelstadsvikens inre bassin blefve förbjuden.

Emedan statsverket engagerat danska isbrytareångfartyget „Bryderen“, för att under våren forcera det af is stängda inloppet till Hangö hamn, samt utsigt tycktes förefinnas att kunna erhålla dess bistånd jemväl för öppnande af Helsingfors hamn, hade Drätselkammaren anhållit¹⁾ om bemyndigande att, såvida sådant kunde ske mot utfästade af skälig ersättning, söka utverka att „Bryderen“ blefve beordrad att för sjöfart öppna hufvudstadens hamnar. Stadsfullmäktige biföllo härtill²⁾, men saken förföll, emedan ångaren ej kunde erhållas för ändamålet.

Med anledning af en utaf särskilde trafikanter genom Magistraten gjord framställning³⁾ om vidtagande af åtgärd derhän, att förtullning af varor finge verkställas jemväl i stadens äldre packhus, beslöto Stadsfullmäktige⁴⁾ ingå till K. Senaten med underdånig hemställan derom att nödiga åtgärder måtte anbefallas för förverkligande af detta, enligt Stadsfullmäktiges åsigt synnerligen

Förslag om danska ångaren „Bryderens“ engagerande för öppnande af stadens hamn.

Ansökan om tillstånd till förtullning jemväl i stadens äldre packhus.

¹⁾ Drkns skrivf. N:o 99 af 23 april. — ²⁾ Stfgs prot. den 23 april § 7. — ³⁾ Magns skrivf. N:o 648 af 27 maj. — ⁴⁾ Stfgs prot. den 28 maj § 1.

behjertansvärda önskningsmål. Innan svar härå meddelades, inforrades emellertid¹⁾ Stadsfullmäktiges yttrande derom, huruvida staden ville tillförbinda sig att inom år 1891 å nya packhustomten låta uppföra och till tullverket öfverlemna tillbyggnader, som kunde för en längre tid framåt motsvara trafikens behof af beqvämlighet och ökad utrymme. Stadsfullmäktige beslöto²⁾ inhemta Drätselkammarens yttrande angående denna framställning, men detta hann ej afgifvas under året.

Stadsfullmäktige under året voro assessorn U. A. Kurtén, arkitekten Th. Höijer, handlanden K. H. Renlund, bankdirektören Th. Wegelius, ingenjören K. Moring, kommunalrådet F. W. Grönqvist, friherren K. Langenskiöld, lektorn V. Heikel, arkitekten K. G. Nyström, direktören S. Kullhem, handlanden Hj. Schildt, rådmannen B. O. Stenius, maskindirektörsassistenten K. A. Nordman, handlanden N. Kochtomoff, öfversten K. Antell, sekreteraren C. B. Federley, generalen J. af Lindfors, professorn H. Holsti, sakköraren R. Elving, protokollssekreteraren J. A. Nordman, hofrådet W. Brummer, bagaren G. M. Stenius (afgången under året och ersatt af bagaren G. A. Wellingk), referendariesekreteraren F. Stjernvall, handlanden J. Tallberg, hofrådet C. Nummelin, bandirektörsassistenten Th. Frosterus, trafikdirektörsassistenten C. G. Ständertskjöld, generalen F. Neovius, öfverläraren E. J. Mellberg, folkskoleinspektorn V. Öhberg, handlanden N. A. Turdén, rådmannen A. Nyberg, ingenjören R. Huber, öfveringenjören Th. Tallqvist, byggmästaren K. G. Sivenius, professorn J. Forsman, professorn J. W. Runeberg (ordf.), ombudsmannen M. A. Wænerberg, handlanden M. Hallberg, kommerserådet L. Borgström, professorn G. Asp (viceordf.), kapten K. O. Wasastjerna, gårdsegaren K. R. Åström, slagtaren C. F. Wikström, kyrkoherden F. L. Bengelsdorff, professorn R. A. Wrede (befriad i början af året och ersatt af hofrättsassessorn J. J. Serlachius), doktorn E. Juslin och handlanden P. Sinebrychoff.

Stadsfullmäktige sammanträdde under året 32 gånger, hvarförutom Fullmäktige till förstärkt antal sammanträdde 5 gånger.

Paragrafantalet i Fullmäktiges protokoll utgjorde 413 och antalet bref, som aflätos å Fullmäktiges vägnar, uppgick till 321.

¹⁾ Finans-Exps skrivf. af 2 okt. — ²⁾ Stfgs prot. den 22 okt. § 3.